

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví

Regulatory office for network industries

ANNUAL REPORT VÝROČNÁ SPRÁVA 2012

RONI

Obsah

I. Trh s elektrinou 7
I.1. Regulácia sústavy 7
I.2. Podpora hospodárskej súťaže 11
II. Trh so zemným plynom 18
II.1. Regulácia sietí 21
II.2. Sieťové tarify 23
II.3. Veľkoobchodný trh 30
II.4. Maloobchodný trh 30
III. Tepelná energetika 36
III.1. Monitorovanie úrovne cien 38
IV. Vodné hospodárstvo 42
IV.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou 42
IV.2. Poskytovanie vodohospodárskych služieb 47
V. Povolenia na podnikanie v sieťových odvetviach 50
VI. Výkon kontroly v roku 2012 53
VII. Riešenie sporov 57
VIII. Vybavovanie žiadostí podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v roku 2012 57

Úvod

Rok 2012 priniesol do činnosti Úradu pre reguláciu sieťových odvetví nové impulzy. Vláda Slovenskej republiky dôsledne implementovala do legislatívy Slovenska ustanovenia tzv. tretieho energetického balíčka Európskej únie. Nové zákony o regulácii v sieťových odvetviach a o energetike, ktoré boli prijaté na jeho základe, výrazne posilnili nezávislosť Úradu pre reguláciu sieťových odvetví a udelili mu nové právomoci. Pre úrad sa tak hlavne v druhej časti roka vytvoril priestor na realizáciu svojich zámerov prekonať historické dopady nesprávnej privatizácie rozhodujúcich regulovaných subjektov v energetike na všetkých účastníkov trhov s elektrinou a plynom.

Úrad cez svoju regulačnú politiku transformoval ciele, priority, rozsah a spôsoby vykonávania cenovej regulácie do svojich vykonávacích predpisov, ktoré boli zamerané na redukciu nákladov v celom energetickom reťazci. Tieto predpisy sú komponované a časovo vypracovávané tak, aby mohli flexibilne reagovať na situáciu na trhu s elektrinou a plynom, čo je v sieťových odvetviach, ktoré majú výsostne monopolný charakter, nevyhnutné. Zameriavajú sa na znižovanie sieťových poplatkov, prostredníctvom znižovania strát v sústave, optimalizácie cien energií z obnoviteľných zdrojov a hľadania ďalších rezerv v prenosovej a distribučnej sústave.

Rok 2012 možno charakterizovať ako obdobie pozitívnych zmien v plynárenstve. Úrad na tomto poli nezostal na polceste automatického akceptovania nákladov na nákup plynu na medzinárodných trhoch, ale dokázal využiť úpravy zmluvy medzi Slovenským plynárenským priemyslom, a.s. a ruskou spoločnosť Gazprom export na stabilizáciu cien plynu pre slovenských odberateľov.

Uplynulý rok bol tiež skúškou zrelosti slovenského liberalizovaného trhu s elektrinou a plynom. Úrad už reguloval iba dodávku energií domácnostiam. Ukázalo sa však, že želania o trhovej regulácii dodávky energií ostatným kategóriám odberateľov predbehli skutočnosť. Pocítili to hlavne tzv. malé podniky, ktoré už v roku 2012 dodávku elektriny regulovanú nemali. Výsledkom bol 10 až 20 percentný nárast ceny za dodávku elektriny. Hoci na rast ceny nebol objektívny dôvod, skoro všetci dodávatelia sa na tomto zvýšení vzácne zhodovali. Ceny sa zvýšili napriek tomu, že aj počas obdobia, kedy dodávka bola regulovaná, mali dodávatelia uhrádzané v plnom rozsahu všetky oprávnené náklady a primeraný zisk. Výsledkom deregulácie neboli nižšie, ale naopak vyššie ceny a náklady odberateľov a tým aj vyššie ceny pre zákazníkov malých podnikov.

Účastníci na trhu s elektrinou a plynom z kategórie malých podnikov sa presvedčili, že „neviditeľná ruka trhu“ ešte stále nedokáže zabezpečiť rovnaké podmienky pre všetkých účastníkov a pre mnohých z nich, ktorí sa nedokážu na trhu kvalifikovane orientovať a rozhodovať, nepriniesla spravodlivé, ale priam likvidačné ceny. Na základe poznatkov z praxe sa úrad preto rozhodol vrátiť sa od roku 2013 k regulácii dodávok elektriny a plynu pre malé podniky, hoci bolo jasné, že tento krok nevzbudí u ortodoxných vyznávačov voľného trhu nadšenie.

Nepripravených na voľný trh našla deregulácia cien aj výrobcov tepla. Iróniou je, že výrobcovia tepla silno tlačili na zrušenie regulácie dodávky plynu určeného na výrobu tepla pre domácnosti. Situáciu však nezvládli. Ukázalo sa, že buď nemali záujem alebo neboli schopní pre svojich odberateľov vyrokovať lepšie podmienky dodávky plynu, na čo doplatili odberatelia tepla zbytočne vyššími nákladmi.

Do koncových cien elektriny významne zasahuje aj podpora obnoviteľných zdrojov elektriny. Je to veľmi pálčivá oblasť regulácie, pretože úrad nezodpovedá za štruktúru

energetického mixu, ktorého interpretácia v záujme „zelenej energie“ je ľahko populisticky zneužiteľná. Inštitúcie, ktoré mali mix v agende, nevenovali tejto stránke energetiky náležitú pozornosť, čo sa vypomstilo v nekontrolovateľnom náraste obnoviteľných zdrojov a najmä fotovoltiky. Žiadostiam úradu o legislatívnu zmenu, ktorý by mu umožnila zásah do výkupných cien elektriny z obnoviteľných zdrojov, sa nedostávalo podpory. Úrad aj napriek tejto nezávidenia hodnej situácii pokračoval vo svojej snahe o objektivizáciu nákladov na podporu obnoviteľných zdrojov energií a zostal fakticky jedinou hrádzou hroziaceho rapídneho rastu koncových cien elektriny a garanciou racionálneho podielu obnoviteľných zdrojov na celkovej výrobe a spotrebe energií Slovenska.

Situácia sa zmenila od prijatia nového zákona o regulácii v sieťových odvetviach a zákona o energetike v septembri 2012. Odvtedy má úrad už nové a prísnejšie právomoci a bude ďalej pôsobiť tak, aby rozvoj obnoviteľných zdrojov energií mal rozumné hranice, ktoré Slovensku umožnia splniť záväzok dosiahnutia 14 % celkovej spotreby elektriny z týchto zdrojov do roku 2020 a to tak, že ceny elektriny nezhoršia sociálnu situáciu obyvateľstva.

K tejto úlohe smerovala aj rozsiahla kontrola všetkých obnoviteľných zdrojov energií, ktoré úrad v roku 2012 vykonal. V rámci nej fyzicky skontroloval 1 217 fotovoltických elektrární a zistil viac ako 200 porušení zákona.

Prevádzkovatelia a dodávatelia v elektroenergetike a v plynárenstve predkladajú úradu výstupy z oddelenej evidencie skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva nákladov, výnosov, aktív, pasív a odpisovania. Z údajov predložených regulovanými subjektmi úrad spracováva ekonomické modely za účelom zistenia efektívnosti činnosti regulovaných subjektov. Musím v tejto súvislosti s určitým zadosťučinením konštatovať, že ekonomické výsledky potvrdzujú skutočnosť, že regulačný rámec a regulačné prostredie bolo v sledovanom období nastavené správne a vytvorilo vhodné podmienky na vznik transparentného a nediskriminačného trhového prostredia, v ktorom mali regulované subjekty dostatočný priestor na pokrytie svojich nákladov a vytvorenie primeraného zisku.

Dôležitý krok urobil úrad aj v oblasti ochrany spotrebiteľa. Okrem permanentného kontaktu s verejnosťou, poskytovania rád, informácií a pomoci v rámci svojich kompetencií, zaviedol automatické kompenzačné platby za porušovanie štandardov kvality. Je však škoda, že tento nástroj tlaku na svojich dodávateľov energií a služieb odberatelia využívajú veľmi málo.

Významným medzníkom v medzinárodnej činnosti úradu bol rok 2012 z hľadiska projektu Európskej únie nazývaného TWINNING. Od júla 2012 začali pracovníci úradu pomáhať svojim kolegom v srbskom Belehrade svojimi teoretickými znalosťami a praktickými skúsenosťami budovať ich regulačný úrad a regulačnú legislatívu. Aj to je dôkazom, že úrad nadobudol novú kvalitu, ktorú je v nasledujúcom období odhodlaný ďalej prehlbovať.

Ing. Jozef Holjenčík, PhD.
Predseda Úradu pre reguláciu sieťových odvetví

Regulačná rada (horný rad zľava): Ing. **Milan Krajčovič** (člen), Ing. **Vladimír Čepko** (člen),
JUDr. Ing. **Ján Hijj**, PhD. (člen), Ing. **Viliam Mikuláš** (člen),
(dolný rad zľava): Ing. **Jozef Holjenčík**, PhD. (predseda), Ing. **Radoslav Naništa** (podpredseda)

ÚRSO

Vedúci pracovníci Úradu pre reguláciu sieťových odvetví

Z rokovania Regulačnej rady

I. Trh s elektrinou

Trh s elektrinou v podmienkach Slovenskej republiky je de-facto i de-jure liberalizovaný a otvorený od roku 2007. V roku 2012 trh s elektrinou v Slovenskej republike (ďalej len „SR") pokračoval v rastúcom trende v oblasti dodávok elektriny. Možnosť zmeniť svojho doterajšieho dodávateľa elektriny a vybrať si nového dodávateľa elektriny využilo viac ako 57 tisíc domácností. Popri tradičných dodávateľov elektriny, spoločnosti ZSE Energia, a.s., Stredoslovenská energetika, a.s. a Východoslovenská energetika a.s., pôsobilo na trhu s elektrinou ďalších 152 dodávateľov elektriny.

Spotreba elektriny síce poklesla medziročne o 0,26 % na hodnotu 28 786 GWh a výroba elektriny vzrástla o 0,92 % na hodnotu 28 393 GWh, avšak tieto hodnoty spotreby a výroby elektriny ešte nedosiahli úroveň spred štyroch rokov.

I.1. Regulácia sústavy

Oddelenie

Na trhu s elektrinou v SR pôsobí jediný prevádzkovateľ prenosovej sústavy (ďalej „PPS") – spoločnosť SEPS a. s. (ďalej „SEPS"). Vlastnícke oddelenie PPS bolo uskutočnené už v roku 2001. Pri procese oddelenia vznikli aj tri vertikálne integrované spoločnosti (ďalej len „VIP"), ktoré v rámci aktivít vykonávali vo svojej štruktúre distribúciu elektriny, dodávku elektriny a služby spojené s týmito činnosťami. Sú to spoločnosti Západoslovenská energetika, a.s., Stredoslovenská energetika, a.s. a Východoslovenská energetika, a.s. Ich pôsobnosť zodpovedá historickému regionálnemu členeniu SR. Sebakriticky je možné konštatovať, že ich vznik je spojený s politickými a netransparentnými praktikami, ktorých dôsledky sa dodnes naprávajú a len s vypätím všetkých síl sa podarilo v minulých rokoch zabezpečiť aby boli v plnom rozsahu v SR plnené smernice ES. V roku 2012 sa podarilo implementovať do právneho systému SR v plnom rozsahu aj smernicu 72/2009/ES prijatím zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvertvach a zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike. S plnou vážnosťou a zodpovednosťou je možné konštatovať, že v podmienkach SR je už v súčasnej dobe zabezpečené a funkčné účinné oddelenie PPS od ostatných činností tak, ako to predpisuje vyššie citované ustanovenie. Zároveň v súčasnej dobe prebieha i certifikácia PPS.

Technická funkčnosť sústavy

Činnosť úradu v tejto oblasti bola v roku 2012 zameraná hlavne na schvaľovanie prevádzkových poriadkov sústavy, schvaľovanie a sledovanie spôsobu a objemu zabezpečovania podporných služieb vrátane určovania maximálnych cien a na sledovanie dodržiavania štandardov kvality tak, aby bola v plnom rozsahu zabezpečná spoľahlivosť a bezpečnosť sústavy a rozvoj jednotného trhu s elektrinou.

Podporné služby a systémové služby

Základné pásmo spotreby elektriny na Slovensku je zabezpečované medzi výrobcom a spotrebiteľom buď priamo alebo prostredníctvom obchodníkov s elektrinou. Regulačnú energiu obstaráva PPS. PPS na základe zmluvy o poskytovaní podporných služieb (ďalej len „PpS") nakupuje od certifikovaných poskytovateľov týchto služieb na voľnom trhu všetky PpS. Dôsledne je pri nákupe uplatňovaný princíp voľnej súťaže na základe ekonomicky efektívneho princípu. Riadenie sústavy je vykonávané prostredníctvom riadiacich systémov Slovenského energetického dispečingu. Cena za regulačnú elektrinu sa uhrádza v prípade aktivácie PpS. Vzhľadom na fakt, že elektroenergetický sektor na Slovensku je charakteristický dôsledným odčlenením výroby, prenosu a distribúcie elektriny, konkurencia na trhu podporných služieb je dostatočná, čo malo v roku 2012 za následok zvýšenie počtu certifikovaných poskytovateľov podporných služieb, s efektom zníženia tarify za poskytovanie týchto služieb. Vývoj v zabezpečovaní PpS bol charakterizovaný orientovaním sa na služby s kratším časom aktivácie.

PpS v poslednom období poskytujú aj nové menšie tepelné zdroje, patriace do kategórie verejných teplární, prípadne závodných elektrární, čím sa v priebehu rokov 2008 až 2012 (v porovnaní s predchádzajúcou bilanciou) zlepšila disponibilita zdrojov poskytujúcich PpS.

Každoročne rastie počet poskytovateľov jednotlivých druhov PpS. Vstup nových hráčov na trhu s PpS sa prejavil v pretrvávajúcej aktivite na tomto segmente trhu. Úrad

aplikáciou platnej legislatívy na podmienky prevádzkovania systému dosiahol, že celkové náklady v tejto oblasti poklesli, čo prispelo aj k zníženiu celkových nákladov pre odberateľov elektriny.

Vývoj v oblasti poskytovania PpS v rokoch 2010 až 2012 dokumentujú údaje v nasledovnej tabuľke:

Vývoj v oblasti poskytovania PpS v rokoch 2010 až 2012

Ukazovateľ/rok	2010	2011	2012
Počet poskytovateľov PpS	23	25	26
Počet poskytnutých ponúk poskytovateľmi PpS	113*	3 408	2 791
Počet uzavretých zmlúv o poskytovaní PpS	28	82	33

* v roku 2010 bol, oproti r. 2011 a 2012, používaný iný spôsob vyhodnocovania ponúk vo výberovom konaní

V roku 2012 pribudol jeden nový poskytovateľ PpS. Počas roka 2012 pribudla PpS typu TRV10MIN+ a TRV10MIN- (terciálna regulácia výkonu), zníženie odberu a zvýšenie odberu. V roku 2012 bol nutný pre potreby elektrizačnej sústavy dovoz havarijnej výpomoci od susedných prevádzkovateľov PS.

Porovnanie dodávok regulačnej elektriny v rokoch 2011 a 2012 (MWh):

Porovnanie dodávok regulačnej elektriny v rokoch 2011 a 2012 (MWh)

Druh regulačnej elektriny/rok	2011	2012	zmena 2012/2011 (%)
Primárna regulácia výkonu +	10 034	7 822	-22,05
Primárna regulácia výkonu -	10 210	7 815	-23,46
Sekundárna regulácia výkonu +	171 484	204 594	19,31
Sekundárna regulácia výkonu -	258 662	229 813	-11,15
Terciálna regulácia výkonu 3 min. +	3 991	6 633	66,20
Terciálna regulácia výkonu 3 min. -	4 454	2 802	-37,09
Terciálna regulácia výkonu 10 min. +	-	2 712	-
Terciálna regulácia výkonu 10 min. -	-	145	-
Terciálna regulácia výkonu 30 min. +	23 529	16 372	-30,42
Terciálna regulácia výkonu 30 min. -	33 065	14 355	-56,59
Zníženie odberu	-	2 286	-
Zvýšenie odberu	-	31	-
Dovoz havarijnej výpomoci	0	800	-
Negarantovaná regulačná elektrina +	0	0	-
Negarantovaná regulačná elektrina -	0	100	-
Kladná regulačná elektrina	209 038	241 219	15,39
Záporná regulačná elektrina	306 391	255 061	-16,75

Zdroj: SEPS

Spoľahlivosť sústavy podľa štandardov kvality

Porovnávanie výkonnosti regulovaných subjektov v oblasti kvality dodávaných tovarov a služieb, a ich zverejňovanie predstavujú efektívny regulačný nástroj na stimulovanie efektívnosti regulovaných subjektov.

Obnovenie distribúcie elektriny koncovým odberateľom elektriny po poruche v prenosovej/distribučnej sústave

Dosiahnuté výsledky v roku 2012

Prevádzkovateľ sústavy	Napäťová sústava	Počet udalostí	Dodržaná lehota	Nedodržaná lehota
SEPS	VVN	2	2	0
ZSE-D	VN	2 497 706	2 495 569	2 137
	NN	229 134	228 600	534
SSE-D	VN	967 692	961 497	6 195
	NN	206 123	205 751	372
VSD	VN	1 424 810	1 419 755	5 055
	NN	142 405	142 122	283

Uskutočnenie prenosu/distribúcie elektriny v termíne podľa zmluvy alebo do 5 pracovných dní od uzatvorenia zmluvy o pripojení do sústavy alebo v termíne podľa uzatvorenej zmluvy o združenej dodávke elektriny v roku 2012

Uskutočnenie prenosu/distribúcie elektriny v roku 2012

Prevádzkovateľ sústavy	Počet udalostí	Dodržaná lehota	Nedodržaná lehota
SEPS	0	0	0
ZSE-D	17 887	17 859	28
SSE-D	7 123	7 123	0
VSD	6 508	6 437	71

Porovnanie dodávok regulačnej elektriny v rokoch 2011 a 2012 (MWh)

Elektroenergetika	Prenos elektriny	Distribúcia elektriny	Dodávka elektriny
Počet doručených vyhodnotení	1	94	121
Počet zaznamenaných udalostí	3	8 707 545	117 796
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	330 463	7 041
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0 %	3,80 %	5,98 %

Sieťové tarify pre pripojenie a prístup

V oblasti cenovej regulácie v elektroenergetike sú nástrojmi úradu na realizáciu regulačnej politiky všeobecne záväzné právne predpisy, vydané na základe splnomocňovacích ustanovení zákona č. 276/2001 Z. z. o regulácii sieťových odvetví.

Hodnotený rok 2012 bol prvým rokom 5-ročného regulačného obdobia v elektroenergetike, v ktorom sa začala uplatňovať metóda cenového stropu – tzv. price cap. Na základe pozitívnych výsledkov z minulého regulačného obdobia metóda cenového stropu (price-cap) zostala dominantnou metódou aj v regulačnom období 2012–2016. Táto stimulačná metóda cenovej regulácie dáva príležitosť prevádzkovateľom sústav, aby si ponechali dosiahnutý vyšší zisk, ak sa budú správať efektívne a optimalizujú svoje náklady.

Cena elektriny pre konečných odberateľov tvorí vo všeobecnosti cena za regulované a neregulované zložky. Medzi regulované položky patria činnosti, ktoré sú spojené s prepravou elektriny od výrobcu prostredníctvom sústav ku koncovému odberateľovi (t.j. prenos a distribúcia) a činnosti spojené so zabezpečením stability elektrizačnej sústavy (prenosové a distribučné služby, systémové služby a služby za prevádzkovanie systému, ktoré obsahujú príspevky na podporu výroby elektriny z OZE, z vysoko účinnej KVET a z domáceho uhlia) a ceny za služby zúčtovateľa odchýlok a u odberateľov elektriny v domácnosti aj cena za dodávku elektriny, ktorá sa odvíja od ceny elektriny na voľnom trhu (podľa burzy EEX).

Základným výkonným nástrojom pre cenovú reguláciu v elektroenergetike v roku 2012 bola vyhláška úradu č. 225/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v elektroenergetike v znení neskorších predpisov. Vyhláška priniesla okrem stanovenia jasných a transparentných pravidiel a vzorcov stanovených na princípe úhrady všetkých oprávnených a zároveň aj primeraných nákladov na výkon činností v sieťových t.j. regulovaných činnostiach vrátane zabezpečenia primeraného zisku porovnateľného s inými členskými krajinami EU aj tieto úpravy:

- ustanovila rozsah maximálne 8 sadzieb pre dodávku elektriny a 8 sadzieb pre prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny pre odberateľov elektriny v domácnostiach a rozsah maximálne 11 sadzieb pre užívateľov distribučnej sústavy s výnimkou odberateľov elektriny v domácnostiach,
- zaviedla najvyššiu mieru primeraného zisku pri dodávke elektriny pre domácnosti,
- spresnila postupy pri dojednávaní rezervovanej kapacity,
- ak regulovaný subjekt nemá k 1. januáru roku t schválenú cenu, do dňa doručenia cenového rozhodnutia na rok t sa uplatňuje cena schválená úradom na rok t-1,
- upravila kategórie technológií a ceny elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov energie a kombinovanou výrobou elektriny a tepla,
- ustanovený bol postup určenia cien za organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou,
- obmedzený bol podiel výnosov z poplatkov za rezerváciu výkonu a celkových výnosov za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny okrem výnosov za straty elektriny pri distribúcii elektriny maximálne do výšky 0,65,
- spresnený bol spôsob výpočtu, postup a podmienky uplatňovania tarify za prevádzkovanie systému do legislatívy boli zákonmi č. 142/2010 Z. z. a 558/2010 Z. z. vymedzené viaceré nové pojmy, dôležité pre rozvoj trhu s elektrinou, najmä pre oblasť organizovaného krátkodobého trhu s elektrinou, upravené boli podrobnosti.

V oblasti cenovej regulácie dotknutých činností vydal úrad pre rok 2012:

- 133 cenových rozhodnutí za prístup do prenosovej sústavy a prenos elektriny, za prístup do distribučnej sústavy a distribúciu elektriny, za pripojenie do sústavy, za dodávku elektriny pre domácnosti a za dodávku elektriny dodávateľom poslednej inštancie,
- 14 rozhodnutí o cene elektriny pre stanovenie doplatku pre výrobcov elektriny technológiami kombinovanej výroby elektriny a tepla,
- 1 176 rozhodnutí o cene elektriny pre stanovenie doplatku pre výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie.

Schválené alebo určené regulované ceny úrad zverejňuje na svojom webovom sídle.

V roku 2012 tarifa za prenesenú elektrinu medziročne vzrástla o 40,31 %, tarifa za rezervovaný výkon medziročne vzrástla o 32,57 %, a to z dôvodu zreálnenia hodnoty

majetku prevádzkovateľa prenosovej sústavy (RAB) na trhovom princípe, tarifa za systémové služby sa znížila, a to z hodnoty 8,95 €/MWh na úroveň 7,33 €/MWh, čo predstavuje pokles o 18,10 %, tarifa za straty pri prenose elektriny vzrástla o 35,25 % a to z dôvodu poklesu objemu prenesenej elektriny ale hlavne z dôvodu kruhových tokov elektriny zo susedných prenosových sústav.

Výška tarify za prevádzkovanie systému na rok 2012 sa oproti roku 2011 zvýšila o 0,85 €/MWh na hodnotu 15,70 €/MWh, čo predstavuje nárast o 5,72 % z dôvodu zvýšenej podpory výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby elektriny a tepla, podpory výroby elektriny domáceho uhlia (v súlade so smernicou 72/2009/ES) a taktiež kvôli tomu, že súčasťou tarify za prevádzkovanie boli aj náklady na činnosť organizátora krátkodobého trhu s elektrinou, ktorý významnou mierou prispieva k liberalizácii trhu na vymedzenom území.

Cezhraničné otázky

Úrad v roku 2012 spolupracoval v oblasti cezhraničných záležitostí s regulačnými orgánmi a Agentúrou pre spoluprácu regulačných orgánov (ďalej „ACER") v zmysle ustanovení nariadenia č. 2009/ES/714 v rámci regiónu stredná a východná Európa (ďalej „región CEE"). V rámci tohto regiónu funguje Spoločná aukčná kancelária prevádzkovateľov prenosových sietí regiónu CEE so sídlom vo Freisingu, ktorá vykonáva spoločné koordinované riadenie preťaženia v regióne CEE na základe nediskriminačných trhových mechanizmov, prostredníctvom explicitných aukcií pre ročné, mesačné a denné kapacity.

Slovenský prevádzkovateľ prenosovej sústavy - spoločnosť SEPS, a. s. sa pri postupoch prideľovania cezhraničných kapacít a riadenia preťaženia na cezhraničných profiloch riadi Pravidlami trhu s elektrinou a Prevádzkovým poriadkom prenosovej sústavy, ktorý schvaľuje úrad. Kapacita cezhraničných prepojení prenosovej sústavy SR v roku 2012 dostatočne zabezpečovala stabilitu a bezpečnosť sústavy nielen v SR, ale i v podmienkach EU.

Na medzi hraničnom profile medzi Slovenskom a Českou republikou je od roku 2009 prideľovaná denná cezhraničná kapacita prostredníctvom implicitnej aukcie v rámci spoločného prepojeného krátkodobého trhu SR a ČR. Navyše na tomto profile funguje od roku 2011 vnútro denné prideľovanie kapacít, a to bezodplatne, na základe prijatia zadaných požiadaviek na cezhraničný prenos, pričom sa uplatňuje princíp „first come first served".

Významnou udalosťou roku 2012 v rámci lokálneho prepojovania krátkodobých trhov s elektrinou v regióne CEE bolo spustenie projektu prepojenia (ďalej aj „coupling") denného trhu s elektrinou Českej republiky, Slovenska a Maďarska, ku ktorému došlo 11. septembra 2012. V rámci tohto projektu sú už používané systémy vyvinuté pre Cieľový európsky model trhu s elektrinou (ďalej len „cieľový model").

Je možné konštatovať, že SR sa veľmi aktívne zapája do vybudovania jednotnej obchodnej zóny v rámci regiónou CEE a presadzuje model všeobecnej vzájomnej výhodnosti pre všetkých členov tohto regiónu.

Cieľový model medziregionálneho plánu o metóde kalkulácie kapacít, ktorý je definovaný v rámcových usmerneniach o alokácii kapacít a riadení preťaženia ACER, hovorí, že je potrebné aplikovať metódu dostupnej prenosovej kapacity alebo na základe fyzických tokov. V regióne CEE je momentálne používaná metóda dostupnej prenosovej kapacity, pričom, v zmysle vyššie uvedených usmernení pre kalkuláciu krátkodobých kapacít pre vysoko poprepájané a navzájom závislé sústavy je odporúčaná metóda na základe fyzických tokov.

Príjmy z poplatkov za riadenie preťaženia pre spoločnosť SEPS tvorili v roku 2012 čiastku 32 421 604,03 EUR. Úrad vykonal v predmetnom roku sledovanie využitia príjmov v zmysle článku 16 (6) nariadenia č. 2009/ES/714 a konštatuje, že všetky príjmy národného PPS vyplývajúce z pridelenia spojovacích vedení sa použili na garantovanie skutočnej dostupnosti pridelenej kapacity a na udržiavanie alebo zvyšovanie kapacít spojovacích vedení prostredníctvom investícií do sústav.

Úrad získal kompetenciu od nadobudnutia účinnosti novej národnej legislatívy SR s transponovanými príslušnými ustanoveniami 3. energetického balíčka monitorovanie súladu investičných plánov PPS s 10-ročným plánom rozvoja sústavy podľa predmetných ustanovení smernice č. 2009/ES/72.

I.2. Podpora hospodárskej súťaže

Veľkoobchodný trh

Rozhodujúcimi účastníkmi na trhu s elektrinou v Slovenskej republike boli v roku 2012:

- Slovenské elektrárne, a. s. (ďalej len „SE, a. s.") - najvýznamnejší (dominantný) výrobca elektriny, ktorý v roku 2012 zabezpečoval výrobou elektriny z vlastných zdrojov 69,68 % z výroby elektriny v rámci SR. Výroba elektriny v objeme 19 785 GWh zabezpečuje 68,73 % spotreby elektriny v rámci SR. Inštalovaný výkon vlastných zariadení SE, a.s. na výrobu elektriny je 4 992,9 MW. Spoločnosť dodala svojim 37 odberateľom mimo domácností na vymedzenom území celkom 17 945 GWh, z toho koncovým odberateľom 2 360 GWh.
- Slovenská elektrizačná a prenosová sústava, a. s. (ďalej len „SEPS") ako výhradný držiteľ povolenia na prenos elektriny, prevádzkovateľ národnej prenosovej sústavy (ďalej len „PS"), plniaci aj úlohy energetického dispečingu (zabezpečuje vyrovnanú bilanciu na vymedzenom území SR). V októbri 2010 SEPS založil dcérsku spoločnosť OKTE, a.s., ktorej úlohou je vyhodnocovanie a organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou a zabezpečovanie zúčtovania odchýlok na území SR.
- OKTE a.s., organizátor krátkodobého trhu s elektrinou ako inštitúcia na vyhodnocovanie a organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou a zabezpečovanie zúčtovania, vyhodnotenia a vysporiadania odchýlok na území SR.
- ZSE Distribúcia, a. s., Stredoslovenská energetika - Distribúcia, a. s., a Východoslovenská distribučná, a. s. – výhradní prevádzkovatelia regionálnych distribučných sústav (ďalej len „RDS") na príslušných častiach vymedzeného územia, do ktorých je pripojených viac ako 100 000 odberných miest. Okrem uvedených troch spoločností na trhu s elektrinou pôsobí aj 159 držiteľov povolení na distribúciu elektriny. Ide o prevádzkovateľov miestnych distribučných sústav (ďalej len „MDS") v areáloch výrobných, ale aj nevýrobných spoločností, do ktorých je pripojených menej ako 100 000 odberných miest.
- ZSE Energia, a. s., Stredoslovenská energetika a. s. (ďalej len „SSE") a Východoslovenská energetika, a. s. (ďalej len „VSE") – dominantní dodávatelia elektriny (ďalej len „koncoví dodávatelia elektriny"), ako súčasť vertikálne integrovaného podniku, ktorý súčasne vykonáva aj distribúciu elektriny. Podiel dodávky elektriny týchto troch spoločností na spotrebe elektriny v Slovenskej republike v roku 2012 bol 47,18 %, čo predstavuje oproti roku 2011 pokles o 6,83 %. Koncoví dodávatelia elektriny plnia v prípade potreby tiež funkciu dodávateľa poslednej inštancie na príslušnej časti vymedzeného územia.
- Celkový počet subjektov, ktoré majú platné povolenie na dodávku elektriny je 407, pričom domácnostiam zabezpečovalo dodávku elektriny celkom 41 dodávateľov elektriny.

Monitorovanie cien

Monitorovanie veľkoobchodného trhu s elektrinou vykonáva odbor kvality a analýz ako samostaný a na tento účel zriadený odbor úradu.

Obchodovanie s elektrinou sa uskutočňuje najmä prostredníctvom bilaterálnych obchodov, uzatváraných za trhových podmienok, zvyčajne cez rôzne brokerské platformy, Pražskú energetickú burzu PXE a európsku energetickú burzu EEX, ktoré sú považované za najtransparentnejšiu a najférovejšiu cestu ako obchodovať elektrinu na dlhodobej báze v tomto regióne. Zvyšková elektrina, ktorá nie je predaná na ročnej báze, je zobchodovaná na krátkodobej báze, na slovenskom spotovom trhu a okolitých trhoch na bilaterálnej báze, opäť najmä prostredníctvom brokerských platforiem. Tento objem predstavuje približne 10% celkovej ročnej produkcie. Z dôvodu veľkosti a likvidity slovenského energetického trhu je nevyhnutný vývoz alebo dovoz na dennej báze. Výhodou slovenského trhu s elektrinou je práve dobré prepojenie elektrizačnej sústavy na okolité trhy. Po dostavbe a zapojení blokov 3 a 4 JE Mochovce do systému, bezpečnosť dodávok elektriny na Slovensku ale aj v rámci spoločného trhu EÚ výrazne stúpne a čiastočne sa obnoví aj exportný potenciál krajiny na trhu s elektrinou.

Aktuálne sa trh vyrovnáva s rozmachom obnoviteľných zdrojov energie v Európe s dopadom na funkčnosť elektrizačnej sústavy, ale aj na koncové ceny elektriny. Rastúca spotreba elektriny indikuje oživenie ekonomiky.

Maloobchodný trh

Monitorovanie cien

Koncom roku 2012 ponúkalo dodávku elektriny celkom 407 subjektov s platným povolením na podnikanie v elektroenergetike, v rozsahu dodávka elektriny (nárast v roku 2012 o 15 nových). Postupný nárast dodávok elektriny novými dodávateľmi elektriny sa dostal na významnú úroveň a dnes sa už dodávatelia nerozlišujú na tradičných a alternatívnych, ale skôr na nových a starých alebo veľkých a malých.

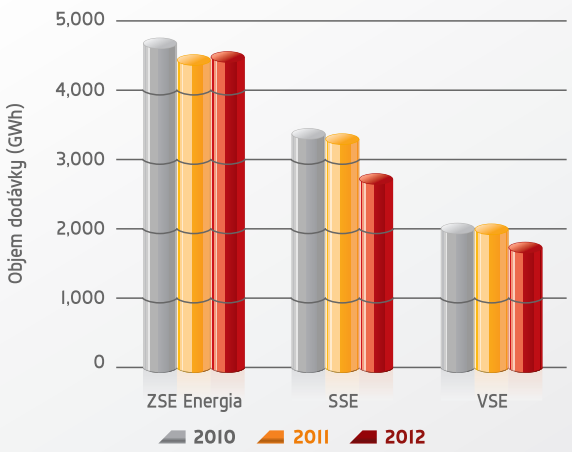
Vybrané ukazovatele, ktoré charakterizujú podiel troch rozhodujúcich dodávateľov elektriny na trhu s elektrinou, dokumentujú údaje v nasledovnej tabuľke:

Vybrané ukazovatele charakterizujúce podiel troch rozhodujúcich dodávateľov elektriny na trhu s elektrinou

Ukazovateľ/rok	m.j.	2010	2011	2012
Objem dodávky elektriny ZSE Energia	GWh	6 782	6 540	6 520
Objem dodávky elektriny SSE	GWh	5 001	4 887	4 197
Objem dodávky elektriny VSE	GWh	3 201	3 188	2 863
Objem dodávky elektriny ZSE Energia + SSE + VSE celkom	GWh	14 984	14 616	13 580
Podiel dodávky elektriny ZSE Energia + SSE + VSE celkom na celkovej spotrebe elektriny na Slovensku	%	52,1	50,64	47,18
Objem dodávky elektriny ZSE Energia pre odberateľov elekt. mimo domácností	GWh	4 685	4 433	4 473
Objem dodávky elektriny SSE pre odberateľov elekt. mimo domácností	GWh	3 372	3 295	2 731
Objem dodávky elektriny VSE pre odberateľov elekt. mimo domácností	GWh	2 007	2 004	1 739
Objem dodávky elektriny ZSE Energia + SSE + VSE pre odberateľov elektriny mimo domácností	GWh	10 064	9 732	8 943
Objem dodávky elektriny ZSE Energia pre odberateľov elekt. v domácnostiach	GWh	2 098	2 108	2 047
Objem dodávky elektriny SSE pre odberateľov elekt. v domácnostiach	GWh	1 629	1 592	1 467
Objem dodávky elektriny VSE pre odberateľov elekt. v domácnostiach	GWh	1 193	1 184	1 124
Objem dodávky elektriny ZSE Energia + SSE + VSE pre odberateľov elektriny v domácnostiach	GWh	4 920	4 884	4 638

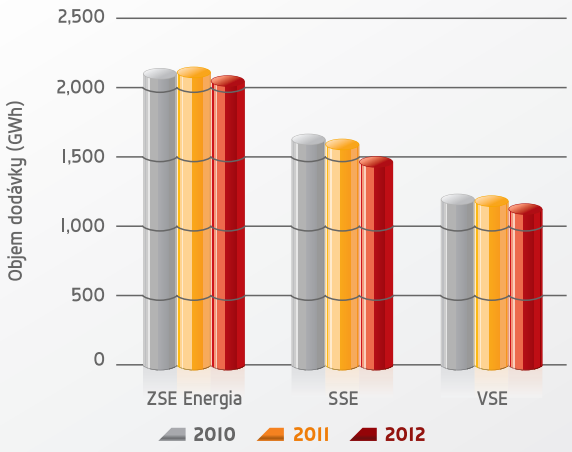
V rokoch 2010 až 2012 sa tradiční (koncoví) dodávatelia elektriny, resp. alternatívni dodávatelia podieľali na zabezpečení dodávky elektriny do odberných miest odberateľov elektriny v domácnostiach nasledovne:

Objem dodávky elektriny tradičných dodávateľov odberateľom elektriny mimo domácností

Prejavom postupujúcej liberalizácie a rozvoja na trhu s elektrinou je medziročný nárast počtu odberateľov elektriny, ktorí zmenili dodávateľa elektriny. Vývoj dokumentujú nasledovné údaje:

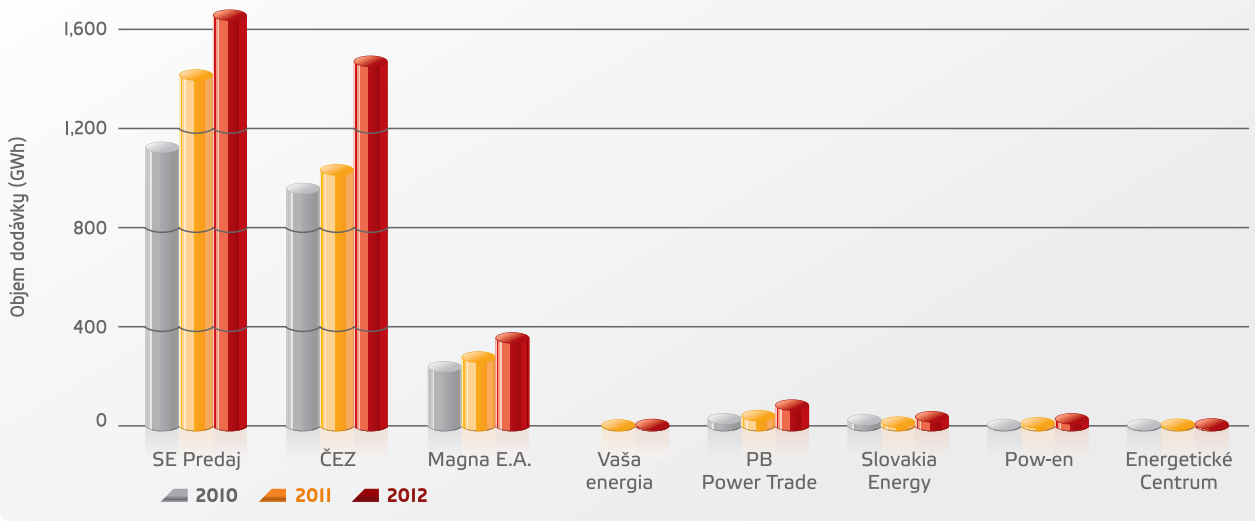
Objem dodávky elektriny tradičných dodávateľov odberateľom elektriny v domácnostiach

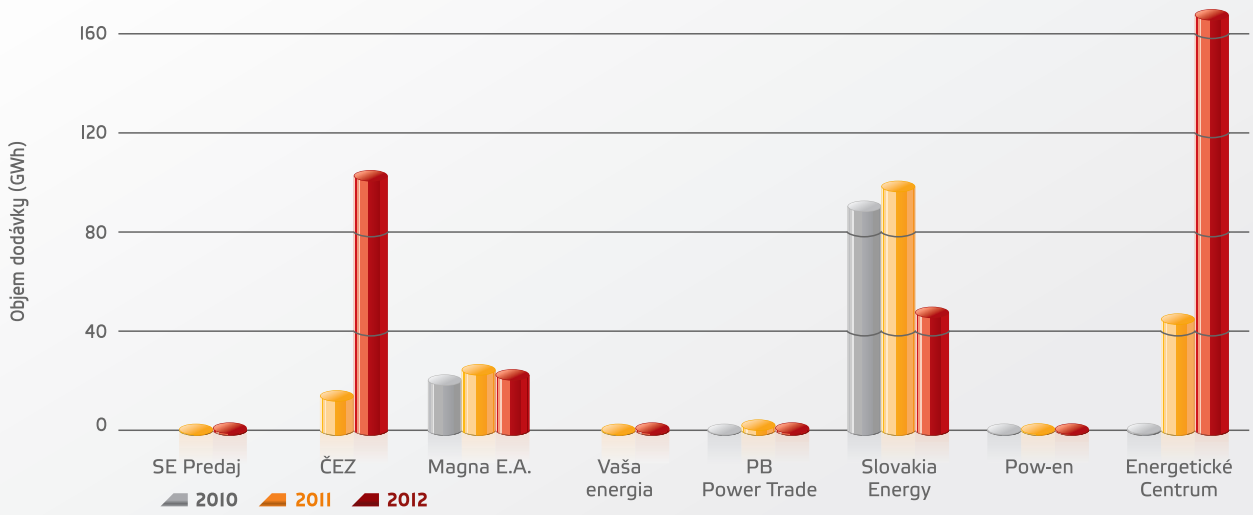
Vybrané ukazovatele charakterizujúce podiel troch rozhodujúcich dodávateľov elektriny na trhu s elektrinou

Ukazovateľ/rok	m.j.	2010	2011	2012
Objem dodávky elektriny SE Predaj pre odberateľov elektriny mimo domácnosti	GWh	1 125	1 423	1 659
Objem dodávky elektriny ČEZ pre odberateľov elektriny mimo domácnosti	GWh	961	1 036	1 475
Objem dodávky elektriny Magna E.A. pre odberateľov elektriny mimo domácnosti	GWh	239	280	358
Objem dodávky elektriny Vaša energia pre odberateľov elektriny mimo domácnosti	GWh	0	2	4
Objem dodávky elektriny PB Power Trade pre odberateľov elektriny mimo domácnosti	GWh	29,9	44,9	84,4
Objem dodávky elektriny Slovakia Energy pre odberateľov elektriny mimo domácností	GWh	24	19	38,6
Objem dodávky elektriny Pow-en pre odberateľov elektriny mimo domácností	GWh	2,7	12	28
Objem dodávky elektriny Energetické Centrum pre odberateľov elektriny mimo domácností	GWh	0,057	2,3	3,9
Objem dodávky elektriny SE Predaj pre odberateľov elektriny v domácnostiach	GWh	0	0,071	1,5
Objem dodávky elektriny ČEZ pre odberateľov elektriny v domácnostiach	GWh	0	14	103,6
Objem dodávky elektriny Magna E.A. pre odberateľov elektriny v domácnostiach	GWh	21	24,6	22,9
Objem dodávky elektriny Vaša energia pre odberateľov elektriny v domácnostiach	GWh	0	1,4	2,8
Objem dodávky elektriny PB Power Trade pre odberateľov elektriny v domácnostiach	GWh	0,148	2,1	1,3
Objem dodávky elektriny Slovakia Energy pre odberateľov elektriny v domácnostiach	GWh	91	99	48
Objem dodávky elektriny Pow-en pre odberateľov elektriny v domácnostiach	GWh	0,0086	0,421	0,439
Objem dodávky elektriny Energetické Centrum pre odberateľov elektriny v domácnostiach	GWh	1,087	45	168

Alternatívni dodávatelia mimo domácnosti

Alternatívni dodávatelia do domácností

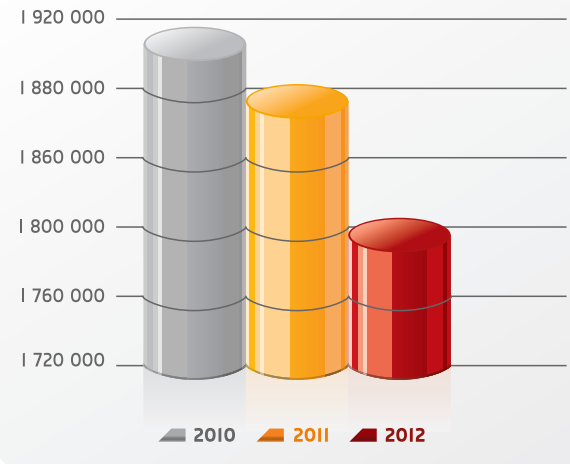

V rokoch 2010 až 2012 sa tradiční (koncoví) dodávatelia elektriny, resp. alternatívni dodávatelia podieľali na zabezpečení dodávky elektriny do odberných miest odberateľov elektriny v domácnostiach nasledovne:

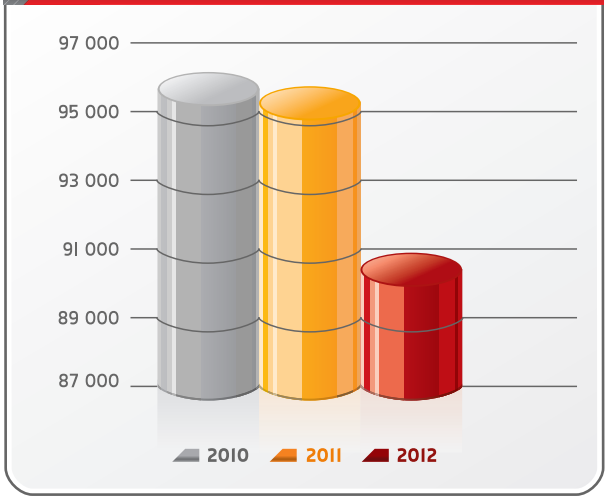
Vybrané ukazovatele charakterizujúce podiel troch rozhodujúcich dodávateľov elektriny na trhu s elektrinou

Ukazovateľ/rok	2010	2011	2012
Počet odberateľov elektriny v domácnostiach u tradičných dodávateľov elektriny	1 905 239	1 872 394	1 794 974
Počet odberateľov elektriny mimo domácnosti u tradičných dodávateľov elektriny	95 699	95 306	90 445
Počet odberateľov elektriny v domácnostiach u alternatívnych dodávateľov elektriny	22 379	58 124	130 014
Počet odberateľov elektriny mimo domácnosti u alternatívnych dodávateľov elektriny	11 079	11 304	13 864
Počet OM v domácnostiach u tradičných dodávateľov elektriny	2 071 233	2 036 394	1 978 778
Počet OM mimo domácnosti u tradičných dodávateľov elektriny	278 534	269 482	255 767

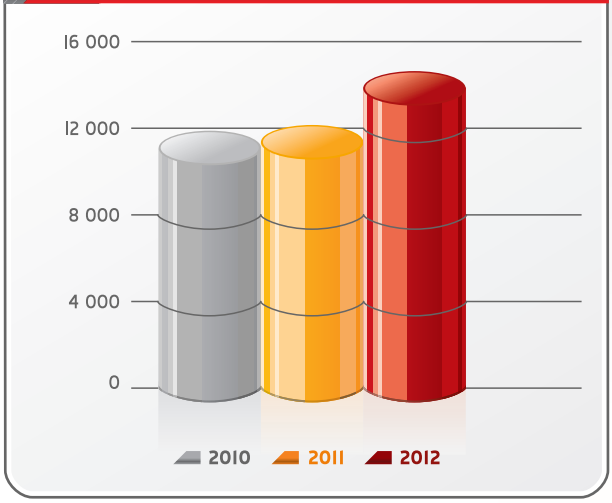
Počet odberateľov elektriny v domácnostiach u tradičných dodávateľov elektriny

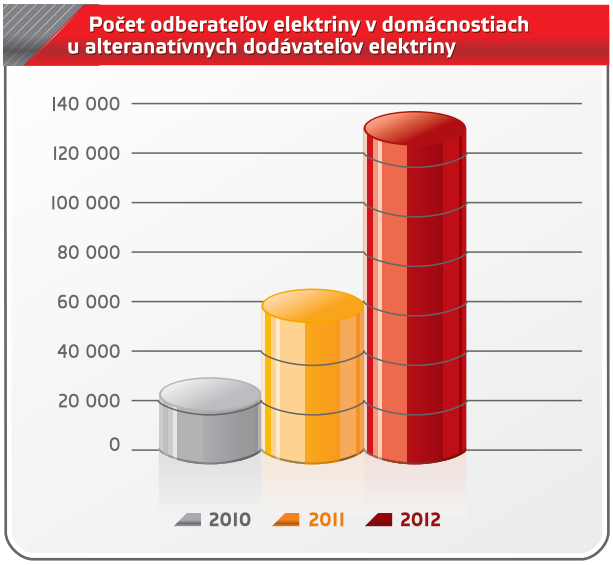
Počet odberateľov elektriny mimo domácností u tradičných dodávateľov elektriny

Počet odberateľov elektriny mimo domácností u alteranatívnych dodávateľov elektriny

Počet odberateľov elektriny v domácnostiach u alteranatívnych dodávateľov elektriny

Počet odberateľov elektriny, ktorí zmenili dodávateľa elektriny

Ukazovateľ/rok	2010	2011	2012
Počet odberateľov v domácnosti, ktorí zmenili dodávateľa	17 171	39 762	57 307
Počet odberateľov mimo domácnosti, ktorí zmenili dodávateľa	4 644	2 985	2 986

Pri zmene dodávateľa elektriny rozhoduje hlavne cena elektriny a kvalita služieb (poradenstvo, osobný prístup a individuálna ponuka, zmluvné podmienky, komplexné služby súvisiace s dodávkou elektriny a pod.). Je známe, že takmer polovica firiem má tarify a sadzby nastavené nevýhodne a mohli by ušetriť značnú časť nákladov za dodávku elektriny. Negatívne je však potrebné hodnotiť nekalé a netransparentné praktiky niektorých nových dodávateľov elektriny, s čím sa musel úrad vysporiadať prijímaním rôznych reštrikčných opatrení a zvýšením intenzity kontrolnej činnosti.

Monitorovanie stupňa transparentnosti, vrátane súladu s povinnosťami súvisiacimi s transparentnosťou a úrovne a účinnosti otvorenia trhu a hospodárskej súťaže

Okrem cenovej regulácie úrad, v súlade so zákonom č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, vypracúva pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou, ktoré upravujú práva a povinnosti účastníkov trhu s elektrinou a ktoré nastavili podmienky pre fungovanie liberalizovaného trhu s elektrinou na Slovensku. Ďalším záväzným dokumentom pre účastníkov trhu s elektrinou, podporujúcim transparentnosť a účinnosť trhu s elektrinou, sú úradom schvaľované prevádzkové poriadky, v ktorých prevádzkovatelia sústav zapracovali pravidlá trhu s elektrinou na vlastné prevádzkové podmienky. Na základe žiadosti prevádzkovateľov sústav úrad v roku 2012 posúdil a schválil 19 prevádzkových poriadkov.

V prípade, že niektorí z dodávateľov elektriny nie je schopný zabezpečiť dodávku elektriny pre svojich odberateľov elektriny, tak v zmysle zákona o energetike bude týmto odberateľom elektriny dodávať elektrinu dodávateľ poslednej inštancie. V súčasnosti úlohu dodávateľa poslednej inštancie vykonávajú spoločnosti Západoslovenská energetika, a.s., Stredoslovenská energetika, a.s. a Východoslovenská energetika a.s. v rámci jednotlivých území vymedzených príslušnou regionálnou distribučnou sústavou. V roku 2012 bol inštitút dodávateľa poslednej inštancie použitý pri dvoch alternatívnych dodávateľov elektriny. V obidvoch prípadoch boli vypovedané rámcové distribučné zmluvy z dôvodu neplnenia si povinností plynúcich z týchto zmlúv alternatívnymi dodávateľmi elektriny.

Dôležitou novou právomocou úradu podľa zákona o regulácii je schvaľovanie obchodných podmienok dodávateľa elektriny, ktorí poskytujú univerzálnu službu (ďalej len „Obchodné podmienky"). Úrad v období od 1. 9. 2012 do konca roku 2012 schválil v oblasti energetiky 5 rozhodnutí vo veci obchodných podmienok. Obchodné podmienky tvoria neoddeliteľnú súčasť zmlúv o dodávke elektriny a podrobne upravujú práva a povinnosti tak dodávateľa ako aj odberateľa pri dodávke elektriny.

Odporúčania pre ceny dodávok elektriny

Úrad priamo vykonáva cenovú reguláciu dodávok elektriny domácnostiam.

Praktické skúsenosti účastníkov trhu s elektrinou, ktoré si vyžadujú legislatívnu zmenu, úrad riešil pri tvorbe vyhlášky, ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie trhu s plynom.

Novou primárnou energetickou legislatívou, ktorou bol implementovaný 3. energetický balíček, boli ustanovené mnohé opatrenia na zlepšenie postavenia odberateľov elektriny, či už prostredníctvom zníženia administratívnej záťaže pre účastníkov trhu s elektrinou, zvýšenie pružnosti trhového prostredia, ale aj zvýšením rozsahu povinností pre regulované subjekty. Podrobnosti k týmto opatreniam úrad spracoval v rámci tvorby vyhlášky, ktorou sa ustanovujú pravidlá pre fungovanie trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie trhu s plynom. Nová primárna legislatíva umožnila úradu schvaľovať všeobecné obchodné podmienky dodávateľov elektriny, čo taktiež prispelo k ochrane odberateľa elektriny.

Medzi opatrenia pre dodržiavanie trhu s elektrinou, ktoré úrad zabezpečoval, patria:

- monitorovanie dodržiavania schválených prevádzkových poriadkov prevádzkovateľov distribučných sústav, ich zosúlaďovanie s platnou primárnou a sekundárnou legislatívou a aplikačnou praxou,
- monitorovanie dodržiavania štandardov kvality prenosu elektriny, distribúcie elektriny a dodávky elektriny ustanovených vyhláškou a tým zabezpečenie ochrany práv odberateľov elektriny s cieľom garantovať kvalitné a bezproblémové činnosti a služby a usmerniť prevádzkovateľov sústav a dodávateľov elektriny k efektívnemu správaniu a bezpečnému a spoľahlivému výkonu regulovanej činnosti,
- sledovanie dodržiavania vyhlášky úradu, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia oddelenej evidencie skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva a o spôsobe vedenia evidencie aktív a pasív s cieľom zabránenia vzniku diskriminácie a krížových dotácií medzi jednotlivými činnosťami u prevádzkovateľov sústav, ktorí okrem regulovaných činností vykonávajú aj iné činnosti.

II. Trh so zemným plynom

V roku 2012 trh s plynom v Slovenskej republike zaznamenal dynamický rast konkurencie v oblasti dodávok plynu. V kategórii odberateľov plynu v domácnostiach vzrástol počet zmien dodávateľa plynu na šesťnásobok oproti roku 2011. Možnosť zmeniť svojho doterajšieho dodávateľa plynu a vybrať si nového dodávateľa plynu využilo viac ako 131 tisíc domácností, čo predstavuje 9,25 % všetkých domácností. Popri tradičnom dodávateľovi, spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (ďalej len „SPP"), pôsobilo na trhu s plynom ďalších 22 konkurenčných obchodníkov s plynom, z ktorých najvýznamnejšiu pozíciu zaujíma spoločnosť RWE Gas Slovensko, s.r.o. Vývoj zmien dodávateľa plynu je uvedený ďalej.

Spotreba zemného plynu koncových odberateľov plynu v SR v roku 2012 dosiahla 54,2 TWh. V porovnaní s rokom 2011 to predstavuje pokles o 6,4 %.

Účastníci trhu s plynom

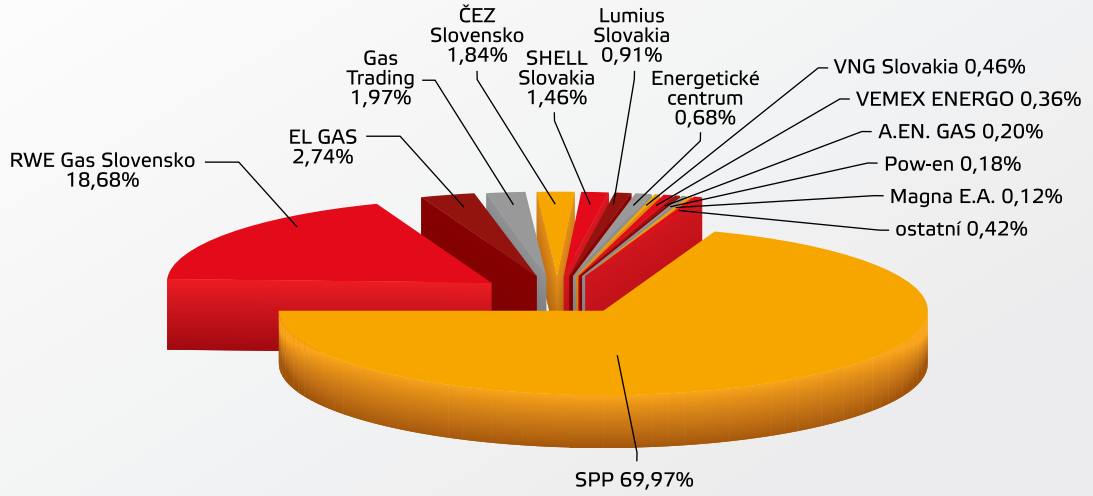
Rozhodujúcimi účastníkmi na trhu s plynom v SR boli v roku 2012:

a) prevádzkovateľ prepravnej siete (eustream, a.s.),
b) prevádzkovateľ distribučnej siete na vymedzenom území SR (SPP-distribúcia, a.s.),
c) prevádzkovatelia zásobníkov (POZAGAS a.s., NAFTA a.s.),
d) dominantný dodávateľ plynu (SPP),
e) 22 obchodníkov s plynom na trhu dodávok plynu,
f) odberatelia plynu.

Na trhu dodávky plynu koncovým odberateľom plynu v roku 2012 sa najvýraznejšie podieľal tradičný dodávateľ plynu SPP so 70,0 % podielom, spoločnosť RWE Gas Slovensko, s.r.o., ktorá dosiahla 18,7 % trhový podiel, spoločnosť ELGAS, s.r.o. dosiahla 2,7 % trhový podiel. Ostatní obchodníci s plynom sa na celkovej spotrebe plynu podieľali spolu 8,6 % podielom.

Zhruba 98 % domácej spotreby plynu tvorí dovoz plynu. Dodávka zemného plynu pre potreby Slovenskej republiky je zabezpečená zo strany SPP na základe dlhodobej zmluvy s ruskou spoločnosťou Gazprom Export ako hlavným dodávateľom zemného plynu pre potreby slovenského

Trhový podiel dodávateľov v rámci dodávky plynu pre všetkých odberateľov plynu

trhu. Ostatní obchodníci s plynom si zabezpečili nákup plynu od rôznych, väčšinou zahraničných dodávateľov plynu.

Spoločnosti SPP konkurovali v dodávke plynu koncovým odberateľom plynu najmä spoločnosti RWE Gas Slovensko, s.r.o., ELGAS, s.r.o., SHELL Slovakia, s.r.o. a ČEZ Slovensko, s.r.o.

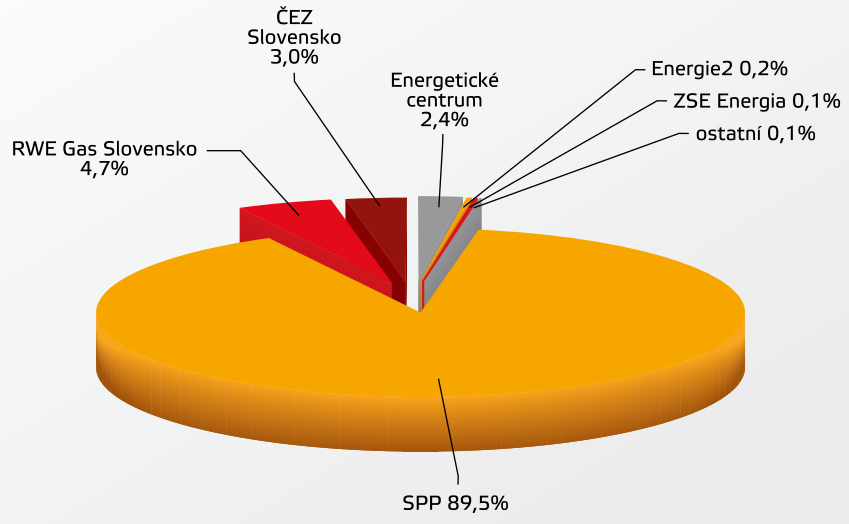
Úrad v roku 2012 evidoval vyše 100 držiteľov povolení na dodávku plynu. Z tohto počtu je 23 držiteľov povolení, ktorí dodávajú plyn koncovým odberateľom plynu. Druhú skupinu dodávateľov plynu tvoria tzv. lokálni dodávatelia plynu, ktorí vlastnia alebo majú prenajatú lokálnu distribučnú sieť a dodávajú plyn odberateľom, ktorí majú svoje odberné miesta umiestnené v ich areáloch. Úrad eviduje 35 takýchto dodávateľov. Ostatné spoločnosti, napriek tomu, že sú držiteľmi povolení, nevykonávali regulovanú činnosť – dodávku plynu.

V oblasti dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnosti okrem dominantného dodávateľa plynu, ktorým je stále spoločnosť SPP, v roku 2012 dodávali plyn pre domácnosti títo dodávatelia: RWE Gas Slovensko, s.r.o., ČEZ Slovensko, s.r.o., Energetické centrum, a.s., Vaša energia s.r.o., Slovakia Energy, s.r.o., Energie2, a.s. ZSE Energia a.s., Stredoslovenská energetika, a.s., Lama Energy, s.r.o. a MAGNA E.A. s. r.o. Tieto spoločnosti mali úradom stanovené maximálne ceny za dodávky plynu pre domácnosti a dodávali plyn domácnostiam za nižšie ceny ako SPP. V roku 2012 niektoré spoločnosti, ktoré mali úradom vydané cenové rozhodnutie pre dodávku plynu pre domácnosti na rok 2012, nezískali žiadnych odberateľov plynu v domácnosti.

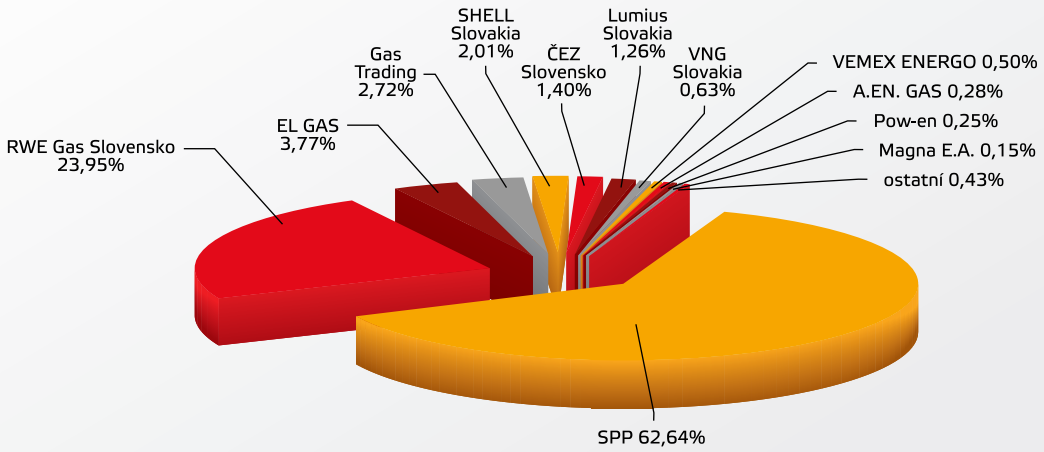
Trhový podiel dodávateľov plynu v rámci dodávky plynu pre všetkých odberateľov plynu

Dodávateľ plynu	% podiel
SPP a.s.	69,97 %
RWE Gas Slovensko s.r.o.	18,68 %
ELGAS, s.r.o.	2,74 %
Gas Trading s.r.o.	1,97 %
ČEZ Slovensko s.r.o.	1,84 %
SHELL Slovakia s.r.o.	1,46 %
Lumius Slovakia s.r.o.	0,91 %
Energetické centrum a.s.	0,68 %
VNG Slovakia s.r.o.	0,46 %
VEMEX ENERGO s.r.o.	0,36 %
A.En. GAS a.s.	0,20 %
Pow-en a.s.	0,18 %
Magna E.A. s.r.o.	0,12 %
Energie2 a.s.	0,11 %
ZSE Energia a.s.	0,07 %
BCF s.r.o.	0,06 %
LAMA energy a.s.	0,06 %
Slovakia Energy, s.r.o.	0,03 %
Komunal Energy s.r.o.	0,03 %
MET Slovakia a.s.	0,02 %
Stredoslovenská energetika, a.s.	0,02 %
Vaša energia s.r.o.	0,01 %
V-Elektra Slovakia s.r.o.	0,01 %

Trhový podiel dodávateľov v rámci dodávky plynu pre odberateľov plynu v domácnosti

Trhový podiel dodávateľov v rámci dodávky plynu pre priemyselných odberateľov plynu

Trhový podiel dodávateľov plynu v rámci dodávky plynu pre priemyselných odberateľov plynu

SPP a.s.	62,64%
RWE Gas Slovensko s.r.o.	23,95%
ELGAS, s.r.o.	3,77%
Gas Trading s.r.o.	2,72%
SHELL Slovakia s.r.o.	2,01%
ČEZ Slovensko s.r.o.	1,40%
Lumius Slovakia s.r.o.	1,26%
VNG Slovakia s.r.o.	0,63%
VEMEX ENERGO s.r.o.	0,50%
A.En. GAS a.s.	0,28%
Pow-en a.s.	0,25%
Magna E.A. s.r.o.	0,15%
BCF s.r.o.	0,09%
LAMA energy a.s.	0,08%
Energie2 a.s.	0,06%
ZSE Energia a.s.	0,06%
Komunal Energy s.r.o.	0,04%
Slovakia Energy, s.r.o.	0,03%
MET Slovakia a.s.	0,03%
Energetické centrum a.s.	0,02%
Stredoslovenská energetika, a.s.	0,02%
Vaša energia s.r.o.	0,01%
V-Elektra Slovakia s.r.o.	0,01%

II.1. Regulácia sietí

Úrad v roku 2012 vykonával cenovú reguláciu

- pripojenia do prepravnej a distribučnej siete,
- prístupu do prepravnej siete a prepravy plynu,
- prístupu do distribučnej siete a distribúcie plynu,
- prístupu do zásobníka a uskladňovania plynu,
- poskytovanie podporných služieb v plynárenstve v súlade s vyhláškou úradu č. 189/2011 Z. z. o rozsahu cenovej regulácii v sieťových odvetviach a spôsobe jej vykonania cenovej regulácii v plynárenstve.

Oddelenie

Na trhu s plynom v SR pôsobí jediný prevádzkovateľ prepravnej siete eustream, a.s. (ďalej len „eustream") a monopolný prevádzkovateľ distribučnej siete SPP-distribúcia, a.s. (ďalej len „SPP-distribúcia"), pôsobiaci na celom území SR. Tieto spoločnosti vznikli ako 100 % dcérske spoločnosti právnym odčlenením prepravných a distribučných činností od pôvodne monopolnej vertikálne integrovanej spoločnosti SPP. Materská spoločnosť SPP sa venuje obchodu s plynom a dodávke plynu. Právne oddelenie SPP bolo uskutočnené v súlade s tzv. 2. energetickým balíčkom európskej legislatívy s účinnosťou od 1. 7. 2006, ktorý bol implementovaný do národnej legislatívy v roku 2005.

Nový zákon o energetike, účinný od 1. septembra 2012, ktorý implementoval smernicu EP a Rady č. 2009/73/ES, stanovil možnosti spôsobu unbundlingu prevádzkovateľa prepravnej siete, certifikačný proces a tým i nové právomoci vyplývajúce pre úrad. Postup pri certifikácii je ustanovený vyhláškou úradu č. 347/2012 Z. z. s účinnosťou od 20. 11. 2012, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o návrhu na vydanie rozhodnutia o certifikácii a zoznam dokladov, ktoré sa k návrhu dokladajú.

SR pre prevádzkovateľa prepravnej siete zvolila v súlade s čl. 9 ods. 8 Smernice EP a Rady č. 2009/73/ES model nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete, tzv. model ITO. Použitím modelu ITO zostane spoločnosť eustream súčasťou vertikálne integrovaného podniku, pričom tento model ukladá spoločnosti eustream preukazovať úradu nezávislosť okrem iného aj vlastníctvom aktív potrebných pre prepravu plynu vrátane prepravnej siete. Spoločnosť eustream podala návrh na začatie procesu certifikácie v súlade so zákonom o energetike.

Smernica EP a Rady č. 2009/73/ES v čl. 26 ods. 2 písm. c) ustanovuje správanie sa prevádzkovateľa distribučnej siete. Prevádzkovateľ distribučnej siete SPP – distribúcia musí mať účinné rozhodovacie práva nezávislé od integrovaného plynárenského podniku a na plnenie svojich úloh musí mať k dispozícii potrebné zdroje vrátane ľudských, technických, finančných a materiálnych. Ustanovenia nového zákona o energetike týkajúce sa prevádzkovateľa distribučnej siete spresňujú povinnosti týkajúce sa vypracovania a zverejňovania výročnej správy vrátane informácií o plnení opatrení prijatých v programe súladu a v zákone o energetike sa stanovila zodpovednosť prevádzkovateľa distri-bučnej siete za riadne plnenie úloh osoby zodpovednej za zabezpečenie súladu.

Technická funkčnosť siete

Prepravná sieť

Preprava plynu pre potreby slovenského trhu ako aj medzinárodná preprava plynu sú vykonávané prostredníctvom vysokotlakovej prepravnej siete, ktorú prevádzkuje na báze vstupno-výstupného tarifného systému (entry-exit) jediný prevádzkovateľ prepravnej siete spoločnosť eustream.

Systém plynovodov pozostáva zo štyroch až piatich paralelných potrubí priemeru 1200/1400 mm s prevádzkovým tlakom 73 barov. Tlakový diferenciál potrebný pre plynulý tok plynu zabezpečujú štyri kompresorové stanice s výkonom viac ako 1000 MW. Najvýznamnejšia kompresorová stanica je vo Veľkých Kapušanoch na slovensko-ukrajinských hraniciach. S celkovým výkonom viac ako 300 MW je to najväčšia kompresorová stanica v EÚ. Technická kapacita na vstupnom bode Veľké Kapušany je takmer 300 miliónov metrov kubických za deň.

Spoločnosť eustream zverejňovala na svojom webovom sídle

- informácie o prepravných kapacitách a súvisiacich službách pre zabezpečenie trhu s plynom,
- plánované investície do prepravnej siete,
- využitie siete,

- plán údržby prepravnej siete,
- voľné prepravné kapacity na všetkých vstupných aj výstupných bodoch prepravnej siete,
- formulár žiadosti o pripojenie k prepravnej sieti.

Počet doručených podkladov o vyhodnotených štandardoch kvality

Plynárenstvo	Uskladň. plynu	Preprava plynu	Distrib. plynu	Dodávka plynu
Počet doručených vyhodnotení	2	1	35	49
Počet zaznamenaných udalostí	684	47	45 012	202 828
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	0	0	2	5 205
Podiel udalostí s porušeným štandardom kvality k zaznamenaným udalostiam	0 %	0 %	0,004 %	2,57 %

Distribučná sieť

Distribúciu plynu zabezpečoval v roku 2012 najmä najväčší prevádzkovateľ distribučnej siete spoločnosť SPP-distribúcia, ktorého siete pokrývajú celé územie SR a ktorý zabezpečuje distribúciu takmer 98 % z celkového objemu distribuovaného plynu v SR. Z celkového počtu 2 928 obcí v SR bolo v roku 2012 plynofikovaných 2 234 obcí, v ktorých žije 94 % všetkých obyvateľov Slovenska. Týmto je SR po Holandsku druhou najplynofikovanejšou krajinou v rámci Európskej únie. Z celkovej dĺžky distribučnej siete 33 079 km k 31. 12. 2012 predstavujú vysokotlakové plynovody 6 294 km a strednotlakové a nízkotlakové plynovody 26 785 km. Služby spoločnosti SPP-distribúcia v roku 2012 zabezpečované prostredníctvom uzatvorenej zmluvy o prístupe do distribučnej siete a distribúcii plynu pre svojich odberateľov využívalo 23 obchodníkov s plynom.

Vývoj investícii do obnovy a rekonštrukcie distribučnej siete SPP-distribúcia v rokoch 2010 až 2012

	2010	2011	2012
Objem investícií (v mil. €)	47	45	42

Vyvažovanie siete

Spoločnosť SPP-distribúcia plní zároveň úlohu národného plynárenského dispečingu, pričom fyzicky vyvažuje celú plynárenskú sieť SR, ktorá sa považuje za jednu vyvažovaciu zónu.

Spoločnosť SPP-distribúcia zabezpečovala obchodné vyvažovanie na dennej báze pre užívateľov distribučnej siete výpočtom denných a kumulovaných odchýlok vznikajúcich medzi množstvami plynu nominovanými na vstupoch do distribučnej siete a množstvami skutočne vystupujúcimi z distribučnej siete. Zároveň spoločnosť SPP-distribúcia pre užívateľov distribučnej siete viedla vyvažovací účet a uskutočňovala zúčtovanie odchýlok.

Fyzické vyvažovanie distribučnej siete spoločnosť SPP-distribúcia zabezpečovala prostredníctvom ťažby plynu zo zásobníka pri vyrovnávaní nedostatku plynu, resp. vtláčaním plynu do zásobníka pri vyrovnávaní prebytku plynu v distribučnej sieti. V roku 2012 sa nevyskytli na distribučnej sieti žiadne problémy, ktoré by boli spôsobené nevyvážením distribučnej siete.

Podzemné zásobníky plynu

Na území Slovenskej republiky prevádzkujú podzemné zásobníky dve spoločnosti: NAFTA a.s. (ďalej len „NAFTA“), prevádzkujúca komplex podzemných zásobníkov Láb 1.-3. a Gajary-Báden a spoločnosť POZAGAS a.s. (ďalej len „POZAGAS“), ktorá prevádzkuje podzemný zásobník zemného plynu Láb 4. stavba pri Malackách. Pre potreby Slovenskej republiky a z technického hľadiska prevádzkovateľa distribučnej siete SPP – distribúcia, je využívaný aj podzemný zásobník Dolní Bojanovice nachádzajúci sa na území Českej republiky, ktorý je napojený na slovenskú plynárenskú sieť a je využívaný pre potreby fyzického vyvažovania distribučnej siete.

Zásobníky plynu v prvom rade zaisťujú vyrovnávanie rozdielov medzi objemom dodávok plynu a spotrebou plynu. Slúžia predovšetkým na uskladňovanie plynu v letnom období a na ťažbu plynu v zimnom období, keď je spotreba plynu vyššia ako je zmluvne dohodnuté množstvo dodávaného plynu na Slovensko. Zásobníky plynu sú taktiež efektívnym nástrojom zaistenia bezpečnosti dodávok plynu. Prevádzkovatelia zásobníkov uskladňujú plyn

nielen pre účastníkov trhu s plynom pôsobiacich na trhu s plynom v Slovenskej republike, ale aj pre zahraničné plynárenské spoločnosti. Obaja prevádzkovatelia zásobníkov na území SR ponúkajú voľnú uskladňovaniu kapacitu formou verejných súťaží. Jedným z hlavných kritérií pre pridelenie uskladňovanej kapacity je výška ceny ponúknutej záujemcami o uskladňovaciu kapacitu pri rešpektovaní stropu maximálnej regulovanej ceny.

Sieťové tarify a tarify za pripojenie a prístup do LNG

V súčasnom období nie je na území SR prevádzkované žiadne zariadenie LNG.

II.2. Sieťové tarify

Cenová regulácia na rok 2012 sa vykonávala podľa vyhlášky úradu č. 216/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v plynárenstve (ďalej len „vyhláška č. 216/2011 Z. z.“). Na základe tejto vyhlášky úrad postupoval pri určovaní, resp. schvaľovaní cien za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu, prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu a prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu a za poskytovanie podporných služieb na rok 2012.

Ceny určené úradom v cenových rozhodnutiach sú zverejnené na webovej stránke úradu a tiež na webových stránkach príslušných regulovaných subjektov. Ceny sú navrhované tak, aby neobsahovali krížové dotácie medzi jednotlivými skupinami odberateľov plynu.

Vychádzajúc z doterajších skúseností možno konštatovať, že situácia vo vývoji „sieťových taríf“ v plynárenstve bola stabilná, tvorba cien transparentná a regulované subjekty mali a aj budú mať zabezpečenú úhradu všetkých oprávnených nákladov na princípe ich primeranosti, návratnosť investícií a primeraný zisk porovnateľný s inými členskými krajinami EÚ, pričom sú nútené hospodáriť stále efektívnejšie.

Cenová regulácia prístupu do prepravnej siete a prepravy plynu sa uskutočňuje priamym určením porovnateľnej ceny, ktorá sa určí porovnaním ceny za prepravu plynu v SR s cenami za prepravu plynu v ostatných členských štátoch. Porovnateľné ceny za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu sa stanovujú vo forme taríf. Používa sa vstupno-výstupný tarifný systém (entry-exit).

Cenová regulácia prístupu do distribučnej siete a distribúcie plynu sa uskutočňuje metódou cenového stropu (price cap). Je motivačnou metódou používanou aj v iných členských krajinách EÚ, ktorá dáva príležitosť prevádzkovateľovi distribučnej siete, aby si ponechal dosiahnutý vyšší zisk, ak sa bude správať efektívne a optimalizuje svoje náklady. Metódou cenového stropu sa dosiahne stabilizácia cien počas celého regulačného obdobia so zohľadnením nových investícií.

Pre východiskový rok regulačného obdobia, ktorým bol rok 2012, sa stanovili základné parametre regulačného vzorca pre cenový strop, ako je hodnota regulovanej bázy aktív, prevádzkové náklady, odpisy, primeraný zisk na základe výsledkov vyhodnotenia predchádzajúcich regulačných období. Pre ďalšie roky bude takto určená cena z roku 2012 optimalizovaná prostredníctvom faktora (JPI – X) a ďalších faktorov.

Maximálna cena za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu sa stanovuje vo forme taríf na princípe tzv. poštovej známky.

Cenová regulácia prístupu do distribučnej siete a distribúcie plynu pre prevádzkovateľov lokálnych distribučných sietí (siete, do ktorých je pripojených menej ako 100 000 odberných miest) sa uplatnil nákladový model regulácie.

Prevádzkovateľ prepravnej siete

Z hľadiska objemu prepraveného plynu pre slovenských aj zahraničných odberateľov vo výške 56,5 mld. m^3 za rok 2012 pri ročnej kapacite prepravnej siete viac ako 90 mld. m^3 je Slovensko najväčším prepravcom ruského zemného plynu do EÚ.

Spôsob cenovej regulácie prístupu do prepravnej siete a prepravy plynu vychádza zo zákona o regulácii a je daný priamym určením porovnateľnej ceny vychádzajúcej z analýzy cien za prepravu plynu v ostatných členských štátoch EÚ a ceny za prepravu plynu v SR. Analýza porovnáva celkové priemerné ceny za prepravu plynu vrátane prepočítania na dĺžkové jednotky, zohľadňujúc príslušnú vzdialenosť vstupných a výstupných bodov prepravnej siete.

Úrad schválil pre spoločnosť eustream na rok 2012 porovnateľné ceny za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu, ktoré sa určujú vo forme taríf. Tarify sú stanovené pre jednotlivé vstupné a výstupné body prepravnej siete (systém entry-exit) a platia pre slovenských aj zahraničných užívateľov prepravnej siete. V súlade s platnými Pravidlami trhu príslušné tarify obsahujú aj ocenenie nového vstupno-výstupného bodu Veľké Zlievce v rámci plánovaného projektu slovensko-maďarského prepojenia prepravných sietí.

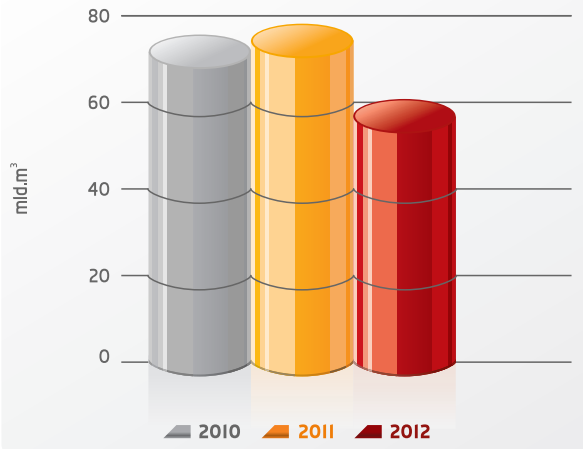
Východiskové sadzby taríf vo všetkých tarifných skupinách, do ktorých boli užívatelia siete rozdelení v závislosti od zmluvne dohodnutej dennej maximálnej kapacity prepravy plynu, boli v roku 2012 oproti roku 2011 zvýšené v priemere o 0,5 %, čo bolo ovplyvnené mierou inflácie v krajinách EÚ za rok 2010 vo výške 1,0 % pričom do eskalačného faktora vstupuje len jej 50 % hodnota.

Regulovaná cena za pripojenie do prepravnej siete vychádza z odôvodnených nákladov potrebných na dokumentačnú, technickú a realizačnú fázu pripojenia, ktorú úrad schvaľuje na základe predloženého cenového návrhu. V roku 2012 úrad vydal dve cenové rozhodnutia pre pripojenie do prepravnej siete.

Vývoj objemu prepraveného plynu v rokoch 2010–2012

	2010	2011	2012
Objem prepraveného plynu (v mld. m³)	71,4	74,0	56,5

Vývoj objemu prepraveného plynu za roky 2010–2012

Porovnanie východiskovej sadzby tarify na vstupných bodoch do prepravnej siete (v eur/m³ objednanej dennej prepravnej kapacity) podľa veľkosti objednanej dennej kapacity (T1 až T4) v rokoch 2010 až 2012

TS	Lanžhot			Baumgarten			Veľké Kapušany			Veľké Zlievce			Domáci bod		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
T1	0,2961	0,2976	0,3007	0,5338	0,5364	0,5420	1,6188	1,6269	1,6440	0,8019	0,8059	0,8144	0,8019	0,8059	0,8144
T2	0,3007	0,3023	0,3054	0,5421	0,5448	0,5505	1,6441	1,6523	1,6697	0,8144	0,8185	0,8271	0,8144	0,8185	0,8271
T3	0,2119	0,2129	0,2151	0,3818	0,3837	0,3877	1,1580	1,1638	1,1761	0,5736	0,5765	0,5826	0,5736	0,5765	0,5826
T4	0,1560	0,1567	0,1583	0,2810	0,2824	0,2853	0,8523	0,8566	0,8656	0,4222	0,4243	0,4288	0,4222	0,4243	0,4288

Porovnanie východiskovej sadzby tarify na výstupných bodoch z prepravnej siete (v eur/m³ objednanej dennej prepravnej kapacity) podľa veľkosti objednanej dennej kapacity (T1 až T4) v rokoch 2010 až 2012

TS	Lanžhot			Baumgarten			Veľké Kapušany			Veľké Zlievce			Domáci bod		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
T1	1,6098	1,6179	1,6349	1,8310	1,8401	1,8594	2,2492	2,2604	2,2842	0,8179	0,8220	0,8307	0,8256	0,8297	0,8384
T2	1,6350	1,6432	1,6605	1,8596	1,8689	1,8885	2,2844	2,2958	2,3199	0,8307	0,8349	0,8437	0,8385	0,8427	0,8515
T3	1,1516	1,1574	1,1696	1,3098	1,3163	1,3301	1,6090	1,6171	1,6340	0,5851	0,5880	0,5942	0,5905	0,5936	0,5998
T4	0,8476	0,8518	0,8608	0,9640	0,9688	0,9790	1,1842	1,1902	1,2026	0,4306	0,4328	0,4373	0,4346	0,4369	0,4415

Prevádzkovateľ distribučnej siete

Cenová regulácia distribúcie plynu bola v roku 2012 vykonávaná pre regulované subjekty, ktorých:

a) počet odberných miest z distribučnej siete je vyšší ako 100 000, t.j. pre prevádzkovateľa distribučnej siete SPP – distribúcia, ktorý plní zároveň úlohu plynárenského dispečingu na vymedzenom území,

b) počet odberných miest z distribučnej siete nepresahuje 100 000, ktorými sú väčšinou areáloví prevádzkovatelia distribučných sietí na vymedzenom území, tzv. lokálne distribučné siete.

V prístupe do distribučnej siete a distribúcii plynu pre spoločnosť SPP – distribúcia sa uplatňovala metóda cenového stropu. Metóda má na regulovaný subjekt stimulujúci vplyv, umožňuje mu vytvárať dostatok disponibilných finančných zdrojov pri efektívnom správaní prevádzkovateľa zameranom na optimalizáciu nákladov. Na základe pozitívnych výsledkov z minulého regulačného obdobia bola táto metóda zachovaná aj v regulačnom období 2012–2016.

Úrad v roku 2011 vydal pre spoločnosť SPP – distribúcia cenové rozhodnutie, ktorým schválil na rok 2012 tarify za prístup do vysokotlakovej distribučnej siete a distribúciu plynu a tarifu za poskytovanie podporných služieb, ktoré sa neposkytujú v rámci taríf za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu.

Tarify za distribúciu plynu sú stanovené na princípe tzv. poštovej známky, t.j. podľa ročného množstva distribuovaného plynu bez ohľadu na vzdialenosť odberného miesta a boli navrhnuté tak, aby neobsahovali krížové dotácie medzi jednotlivými skupinami odberateľov plynu. Súčasťou taríf sú aj poplatky za prekročenie zmluvne dohodnutej dennej distribučnej kapacity. Ročná sadzba za maximálne denné množstvo plynu sa uplatňuje pre odberateľov plynu s ročným distribuovaným množstvom plynu nad 60 tisíc m^3.

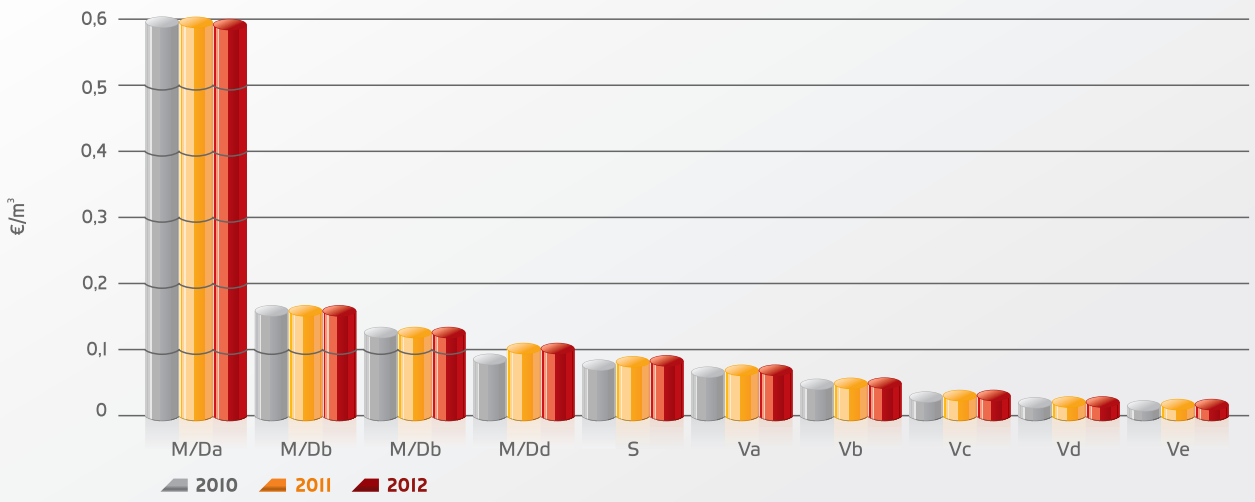
Pre spoločnosť SPP – distribúcia úrad rozhodnutím na rok 2012 schválil aj ceny za pripojenie do distribučnej siete a to osobitne pre kategóriu odberateľov plynu v domácnosti a osobitne pre kategóriu odberateľov plynu mimo domácnosť, pričom boli navrhnuté tak, aby neprekročili príslušné plánované priemerné náklady na pripojenie do distribučnej siete.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený vývoj priemerných cien za distribúciu plynu v jednotlivých tarifách v rokoch 2011 až 2013 prepočítaný na základe plánovaných údajov pre rok 2013.

Vývoj priemerných cien za distribúciu plynu v jednotlivých tarifách v rokoch 2011 až 2013 (bez DPH)

Tarifa podľa ročného množstva distribuovaného plynu	2011 (€/m^3)	2012 (€/m^3)	2013 (€/m^3)
M/Da (do 200)	0,5958	0,5959	0,5924
M/Db (nad 200 do 1 700)	0,1609	0,1610	0,1608
M/Dc (nad 1 700 do 6 500)	0,1277	0,1278	0,1272
M/Dd (nad 6 500 do 60 tis.)	0,0870	0,1039	0,1039
S (nad 60 tis. do 400 tis.)	0,0785	0,0836	0,0847
Va (nad 400 tis. do 2 mil.)	0,0686	0,0710	0,0710
Vb (nad 2 mil. do 15 mil.)	0,0494	0,0509	0,0508
Vc (nad 15 mil. do 25 mil.)	0,0308	0,0323	0,0323
Vd (nad 25 mil. do 300 mil.)	0,0220	0,0230	0,0230
Ve (nad 300 mil. do 500 mil.)	0,0182	0,0191	0,0191

Vývoj taríf za prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu

Cenová regulácia týkajúca sa prístupu do distribučnej siete a distribúcie plynu pre prevádzkovateľov lokálnych distribučných sietí, teda sietí do ktorých počet pripojených odberných miest z distribučnej siete nepresahuje 100 000, bola vykonávaná podľa nákladovej metódy regulácie a vo výslednej cene sa odrážajú oprávnené náklady regulovaného subjektu vynaložené na prevádzkovanie siete, primeraný zisk stanovený úradom a korekcia výnosov v závislosti od vývoja oprávnených nákladov regulovaného subjektu z minulého obdobia. V roku 2012 vykonávalo regulovanú činnosť v regiónoch Slovenska 47 lokálnych distribučných spoločností.

Cena za pripojenie do distribučnej siete PDS, ako aj do lokálnych distribučných sietí, sa určuje tak, aby cena alebo tarifa za pripojenie neprekročila plánované priemerné náklady regulovaného subjektu na pripojenie do distribučnej siete. Tarify za pripojenie do distribučnej siete sa navrhujú osobitne pre odberateľov plynu v domácnosti a osobitne pre odberateľov plynu mimo domácností.

Prevádzkovatelia podzemných zásobníkov plynu

Prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu podliehali v roku 2012 cenovej regulácii, a to určením maximálnej ceny. Podkladom k návrhu cien za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu je porovnávacia analýza cien za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu u prevádzkovateľov zásobníkov v ostatných členských štátoch EÚ, ktorí prevádzkujú zásobníky s podobnými parametrami ako prevádzkovatelia zásobníkov v Slovenskej republike.

Uskladňovacia kapacita prevádzkovateľov podzemných zásobníkov plynu k 31. 12. 2012

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Technický pracovný objem (v mil. m^3/rok)	Technický vtlačný výkon (v mil. m^3/deň)	Technický ťažobný výkon (v mil. m^3/deň)
NAFTA a.s.	2 335	23,50	31,20
POZAGAS a.s.	652	6,85	6,85
Spolu:	**2 987**	**30,35**	**38,05**

Porovnanie cien za prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu v rokoch 2010 až 2012 za jednotlivé služby uskladňovania (bez DPH)

Prevádzkovateľ podzemného zásobníka	Uskladňovacia kapacita (eur/(m³/rok))			Vtlačný výkon eur/(m³/deň))			Ťažobný výkon (eur/(m³/deň))		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
NAFTA a.s.	0,0642	0,0704	0,0686	2,3900	1,9300	2,0100	2,7600	2,3400	2,4400
POZAGAS a.s.	0,0649	0,0666	0,0629	3,4265	3,4625	3,4964	2,9465	3,0858	2,4721
Rakúsko	0,6450	0,0633	0,0653	2,8800	3,2457	2,9700	3,3300	3,4698	3,5100
ČR	0,0718	0,0653	0,0237	-	-	-	-	-	-
Nemecko	0,0624	0,0715	0,0677	3,5400	3,6039	3,2700	3,5000	4,0970	3,7800

1) Nafta a.s. pracovný objem ako samostatnú službu v sledovanom období neposkytuje
2) Údaje zo susedných trhov sú prebraté z porovnávacej analýzy
3) Údaje za vtlačný/ťažobný výkon za ČR neboli súčasťou porovnávacej analýzy

V roku 2012 ponúkali uskladňovaciu kapacitu dvaja prevádzkovatelia zásobníkov, spoločnosti NAFTA a POZAGAS. Služby prevádzkovateľov zásobníkov využívali viaceré slovenské spoločnosti zaoberajúce sa dodávkou plynu odberateľom na trhu v SR a zahraničné spoločnosti najmä z Rakúska, Nemecka, Českej republiky, Holandska, Francúzska a Maďarska.

Spoločnosť NAFTA pre skladovací rok 2012/2013 prijala 48 žiadostí o prístup do zásobníka. 37 žiadostí bolo zamietnutých z dôvodu pridelenia voľnej uskladňovacej kapacity víťazom tendrov. V roku 2012 nebolo zaznamenané sekundárne obchodovanie s uskladňovacou kapacitou. Kapacita zásobníkov spoločnosti NAFTA bola využitá na 100 %.

Spoločnosti POZAGAS bolo v roku 2012 doručených 60 žiadostí o prístup do zásobníka ako výsledok ponuky uskladňovacej kapacity prostredníctvom tendrov. Zamietnutých bolo 49, a to z dôvodu pridelenia voľnej uskladňovacej kapacity víťazom tendrov. Obchodovanie na sekundárnom trhu spoločnosť v roku 2012 nezaznamenala. Dostupnosť skladovacej kapacity v podzemných zásobníkoch plynu je zverejnená na webovom sídle prevádzkovateľov zásobníkov spolu so vzorom žiadosti o rezerváciu kapacity.

Spoločnosti NAFTA a POZAGAS zverejňovali plánované investície do uskladňovacích kapacít, využitie uskladňovacej kapacity zásobníkov, údaje o ťažbe a vtláčaní plynu do zásobníkov na dennej báze, ako aj formuláre všetkých tlačív súvisiacich s uskladňovaním plynu v zásobníkoch.

Pre účely zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu a vyvažovania distribučnej siete využíva spoločnosť

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti NAFTA, a.s. podľa jednotlivých zákazníkov v rokoch 2009–2012

Užívatelia zásobníka	2009 %	2010 %	2011 %	2012 %
SPP a.s.	59,00	60,15	61,23	61,94
RWE Transgas	23,00	23,43	22,80	22,04
GdF Suez	13,00	10,48	5,54	4,25
E.ON Ruhrgas	5,00	3,13	0,00	-
VITOL SA	-	1,17	1,45	4,33
VNG Nemecko	-	0,75	2,18	2,12
Shell Slovakia	-	0,30	0,91	0,88
Gunvor Inter. BV	-	0,16	0,16	-
ČEZ Slovensko	-	0,16	0,45	1,04
Gas Trading	-	0,16	0,31	-
RWE Supply	-	0,08	0,08	-
VNG Slovakia	-	0,03	0,09	0,09
Morgan Stanley	-	-	4,45	2,21
Mercuria Energy	-	-	0,35	0,92
Danske Commodities	-	-	-	0,18
Spolu	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

Využitie kapacity zásobníka spoločnosti POZAGAS a.s. podľa jednotlivých zákazníkov v rokoch 2009–2012

Užívatelia zásobníka	2009 %	2010 %	2011 %	2012 %
SPP a.s.	45,60	48,56	16,19	3,67
GdF Suez	30,00	25,55	58,72	56,46
OMV Gas GmbH	24,40	25,89	25,02	17,63
MET AG	-	-	0,07	1,10
MET Slovakia	-	-	-	0,60
ČEZ Slovensko	-	-	-	1,00
ZSE energia	-	-	-	1,00
Morgan Stanley	-	-	-	14,87
RWE Supply	-	-	-	3,67
Spolu	**100,00**	**100,00**	**100,00**	**100,00**

SPP – distribúcia podzemný zásobník na území Českej republiky, v Dolných Bojanoviciach. Technológia podzemného zásobníka umožňuje prevádzkovanie zásobníka v režime súčasného vtláčania a ťažby zemného plynu. Vtláčanie a ťažba plynu prebieha z a do plynovodu, ktorým je podzemný zásobník Dolné Bojanovice prepojený na medzinárodnú meraciu stanicu Brodské. Na meracej stanici Brodské je plynovod napojený na slovenskú plynárenskú sieť.

Ťažba zemného plynu

Domáca ťažba zemného plynu v roku 2012 bola na úrovni 98 mil. m^3. V ťažbe zemného plynu z existujúcich tuzemských vlastných zdrojov sa naďalej predpokladá mierny pokles produkcie plynu, ktorý bude čiastočne eliminovaný pripojením novoobjavených zdrojov menšieho rozsahu.

Cezhraničné otázky

Úrad v roku 2012 spolupracoval v oblasti cezhraničných záležitostí s dotknutými regulačnými orgánmi a Agentúrou pre spoluprácu regulačných orgánov (ďalej len „ACER") v zmysle predmetných ustanovení nariadenia č. 2009/ES/ /715 v rámci regiónu stredná a južná Európa (ďalej len „región SSE").

Slovenský prevádzkovateľ prepravnej siete (Eustream) sa pri postupoch prideľovania cezhraničných kapacít a riadenia preťaženia na cezhraničných profiloch riadi Pravidlami trhu s plynom a Prevádzkovým poriadkom prepravnej siete, ktorý schvaľuje úrad. Vzájomné prepojenie prepravných sietí existuje s Ukrajinou, Českou republikou a Rakúskom. Kapacita cezhraničných prepojení plynárenskej prepravnej sústavy SR je dostatočná. Eustream zverejňuje na svojej webovej stránke pravidelné informácie o dostupnosti prepravnej kapacity na jednotlivých vstupno-výstupných bodoch prepravnej siete, informácie o plánovaných investíciách do prepravnej siete, využití siete, pláne údržby prepravnej siete, voľných prepravných kapacitách na všetkých vstupných aj výstupných bodoch prepravnej siete. Postupy týkajúce sa prideľovania kapacity, zmluvného preťaženia a prekročenia kapacity v prepravnej sieti sú súčasťou ustanovení pravidiel trhu s plynom.

Významný podiel zmluvného portfólia tvoria krátkodobé cezhraničné transakcie medzi obchodnými miestami v strednej Európe. Obchodovanie s prepravnou kapacitou na sekundárnom trhu prebiehalo prostredníctvom nástenky (bulletin board) na webovej stránke Eustream, kde užívatelia prepravnej siete zverejňujú svoje kapacitné požiadavky.

Ako pilotný projekt v rámci alokácií koordinovaných kapacít v regióne SSE bol vybraný projekt na prepájacom bode Arnoldstein/Tarvisio medzi Rakúskom a Talianskom. Národné regulačné úrady regiónu SSE pripravili spoločné usmernenia o mechanizme dennej alokácie kapacity pre prepravu plynu z Baumgartenu do systému Arnoldstein/ /Tarvisio, s plánovaným začiatkom uplatnenia denných aukcií viazaných produktov na základe špecifikácií európskeho prevádzkového poriadku o mechanizme alokácií kapacít („CAM NC") od 01.04.2013, ktoré boli pripomienkované v rámci verejných konzultácií.

Ďalším pilotným projektom regiónu súvisiacim s alokáciou kapacít je platforma GATRAC, ku ktorej sa Eustream pripojil v septembri 2012. Eustream a český PPS NET4GAS spolupracujú na implementovaní denných produktov, ktoré by boli analogické s prerušovateľnými produktmi, ktoré sú už ponúkané talianskymi, nemeckými a rakúskymi PPS.

Na základe Memoranda o porozumení, ktoré bolo dňa 31. 10. 2012 podpísané na úrovni ministrov pre energetiku krajín V4, sa krajiny V4 zaviazali, v súvislosti s cieľmi týkajúcimi sa dokončenia vytvárania jednotného energetického trhu s plynom do roku 2014, k intenzívnejšej spolupráci. Ako hlavný spoločný cieľ si vytýčili vytvorenie vízie pre cieľový plynárenský model regiónu V4, zadefinovanie kľúčových prvkov dlhodobej stratégie a inštitucionálnej organizácie celého procesu, na základe analýzy súčasného stavu likvidity trhu s plynom v regióne V4 a pokračovanie jeho monitorovania a následnej realizácie projektu.

Projekty krajín SSE sú v plynárenských regionálnych investičných projektoch EÚ (GRIP), súčasťou Severojužného a Južného koridoru. V rámci prípravy slovensko-maďarského prepojenia plynovodných prepravných sietí pokračujú práce na príprave plánovaného prepojenia Slovenska a Maďarska. Plánovaný obojsmerný plynovod s ročnou kapacitou 5 mld. m^3 a s dĺžkou asi 115 kilo-

metrov (z toho takmer 20 kilometrov na slovenskom území) bude spájať slovenský vysokotlakový plynovod pri obci Veľké Zlievce s maďarskou prepravnou sieťou pri obci Vecsés na predmestí Budapešti.

Projekt by mohol prispieť k európskej energetickej bezpečnosti a diverzifikácii prepravných trás. Dodatočná cezhraničná kapacita pomôže k zlepšeniu likvidity trhu s plynom a k zvýšeniu bezpečnosti dodávok zemného plynu do stredoeurópskeho regiónu. Projekt je spolufinancovaný z Európskeho energetického programu pre obnovu (EEPR).

Strategický význam slovensko-maďarského prepojenia pre Slovensko spočíva aj v zabezpečení prístupu krajiny k LNG terminálu v Chorvátsku alebo k pripravovaným južným trasám plynovodov Nabucco a South Stream, ktoré majú byť budované tak, aby ich bolo možné napojiť na plynovod v Maďarsku. Uvedenie nového plynovodu do prevádzky je naplánované na 1. január 2015.

Dôležitý význam má pre Slovensko aj projekt poľsko-slovenského prepojenia, ktorý predstavuje vybudovanie nového cezhraničného prepojenia plynovodov, ktoré spojí tranzitné sústavy Poľska a Slovenska. Prepojenie, ktoré je súčasťou plánovaného Severojužného koridoru, diverzifikuje trasy plynovodov a má prechádzať cez všetky krajiny V4 a Chorvátsko a spájať dva LNG terminály v Poľsku a Chorvátsku. Pre tento projekt bola zriadená aj pracovná skupina krajín V4 a Chorvátska. Slovensko-poľské plynárenské prepojenie je v súčasnosti vo fáze vypracovania štúdie realizovateľnosti.

Prepravná kapacita

Spoločnosť eustream v porovnaní s ďalšími európskymi prepravnými sieťami, ktoré sú väčšinou maximálne vyťažené, môže poskytnúť vďaka voľnej prepravnej kapacite dodatočné prepravné objemy v existujúcej sieti, čo predstavuje výhodu pre prípadných záujemcov o obchodovanie s plynom a potenciál pre rozvoj konkurencie na slovenskom trhu s plynom. Vývoj na trhu s prepravnými kapacitami od roku 2008 do roku 2012 je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Vývoj na trhu s prepravnými kapacitami od roku 2008 do roku 2012

Ukazovateľ/rok	2008	2009	2010	2011	2012
Počet žiadostí o prístup do prepravnej siete	30	54	72	56	154
Počet žiadostí o pripojenie do prepravnej siete	1	1	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o pripojení do prepr. siete	1	0	0	0	0
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s pevnou prepr. kapacitou	28	54	72	52	154
Z toho: dlhodobá	7	5	2	1	1
ročná	9	23	42	35	49
krátkodobá	12	26	28	16	104
Počet uzatvorených zmlúv o preprave zemného plynu s prerušiteľnou prepravnou kapacitou	1	0	0	0	1
Z toho: dlhodobá	1	0	0	0	0
ročná	0	0	0	0	0
krátkodobá	0	0	0	0	1
Počet užívateľov prepravnej siete	12	20	23	30	36

Užívateľmi prepravnej siete v roku 2012 boli slovenské aj zahraničné spoločnosti, napr. z Ruska, Českej republiky, Nemecka, Talianska, Slovinska, Holandska, Švajčiarska, Veľkej Británie, Dánska, Rakúska a Francúzska.

Podiel domácich užívateľov a zahraničných užívateľov prepravnej siete na celkovom objeme prepraveného plynu je uvedený v ďalšej tabuľke. Celkový objem prepraveného plynu v roku 2012 bol 56,5 mld. m^3.

Podiel domácich a zahraničných užívateľov prepravnej siete na celkovom objeme prepraveného plynu

Ukazovateľ/rok	2009 (%)	2010 (%)	2011 (%)	2012 (%)
Zahraniční užívatelia prepravnej siete	93	92	92	90
Domáci užívatelia prepravnej siete	7	8	8	10
Spolu	**100**	**100**	**100**	**100**

Podiel užívateľov prepravnej siete

Podiel užívateľov prepravnej siete na domácom trhu (preprava na domáci bod prepravnej siete)	podiel
Slovensko	7,11%
Česko	2,24%
Iní	0,39%
Tranzitujúci užívatelia prepravnej siete	
Rusko	63,17%
Nemecko	9,49%
Česko	12,89%
Taliansko	0,22%
Holandsko	1,49%
Slovinsko	0,86%
Švajčiarsko	0,19%
UK	0,04%
Rakúsko	0,11%
Francúzsko	0,01%
Slovensko	1,79%
Spolu	**100,00%**

Prístup do cezhraničnej infraštruktúry

Cezhraničné obchodovanie so zemným plynom prebiehalo v zmysle dohody PPS regiónu GRI SSE na obchodnom uzle CEHG v Baumgartene (Rakúsko), kde sa realizovalo obchodovanie na spotovom trhu.

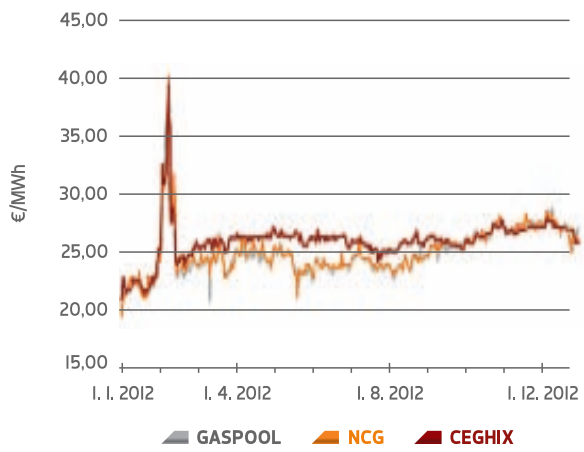
Riadenie a prideľovanie prepojovacej kapacity v rámci cezhraničných výmen plynu a mechanizmus riadenia preťaženia na profiloch Slovenska so susednými členskými krajinami EÚ bol v roku 2012 úzko spätý s vývojom v rámci Regionálnej Iniciatívy pre južnú a východnú Európu (GRI SSE), v ktorej je SR, spolu s ďalšími 9 krajinami, členom.

II.3. Veľkoobchodný trh

Počet dodávateľov plynu sa oproti roku 2011 zvýšil na dvojnásobok. Tento výsledok je možné pripísať prebytku ponuky plynu nad dopytom, teda jeho dostupnosti z hľadiska ceny pre obchodníkov s plynom, ktorí predávajú plyn nakúpený nielen na základe dlhodobých kontraktov, ale aj na niektorej z energetických búrz v Európe. Obchodovanie s plynom na plynárenskom uzle v Baumgartene v Rakúsku, ktorý je najbližším obchodným miestom za hranicami SR, sa dynamicky zvyšuje. Ďalším zdrojom dodávok plynu je nákup plynu „menšieho dodávateľa od väčšieho dodávateľa“, čím väčší dodávateľ rieši prebytky nakúpeného plynu, napr. pri poklese odberateľov spôsobených zmenou dodávateľa plynu. Uskutočňuje sa aj obchodovanie s uskladňovacou kapacitou na sekundárnom trhu.

Vývoj cien zemného plynu na veľkoobchodnom trhu v roku 2012 na európskych energetických burzách zobrazuje nasledovný graf.

Spotová cena plynu na európskych burzách v roku 2012

II.4. Maloobchodný trh

Cenovej regulácii v oblasti dodávky plynu v roku 2012 podliehala:

a) dodávka plynu pre domácnosti,
b) dodávka plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť,
c) dodávka plynu dodávateľom poslednej inštancie.

Vyhláška č. 216/2011 Z. z. stanovila pre regulovanú činnosť dodávky plynu na nové regulačné obdobie postup

výpočtu maximálnych cien podľa regulačnej metódy „price cap". Metóda určila cenovú hladinu na obdobie platnosti regulačnej periódy, pričom sa vychádza z prvého roku regulačného obdobia, na ktorý sa určila maximálna východisková cena za dodávku plynu pre domácnosti. Cenová regulácia dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie sa vykonáva určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny za dodávku plynu dodávateľom poslednej inštancie.

a) Dodávka plynu pre domácnosti

Úrad určil pre spoločnosť SPP ako aj iných dodávateľov plynu pôsobiacich v SR maximálne ceny za dodávku plynu pre domácnosti na rok 2012 spolu s podmienkami ich uplatňovania. Maximálne ceny za dodávku plynu pre domácnosti sú dvojzložkové, pozostávajú z maximálnej výšky fixnej mesačnej sadzby a maximálnej výšky sadzby za odobratý plyn. Štruktúra taríf je rozdelená do troch tarifných skupín D1 až D3 podľa množstva ročnej spotreby plynu.

Na základe predpokladov vývoja cien ropy a ropných produktov na rok 2013 a predpokladu vývoja výmenného kurzu eura voči americkému doláru sa priemerná cena za dodávku plynu pre domácnosti na rok 2013 v porovnaní s predchádzajúcim rokom zvýšila v priemere o 0,46 %.

Úrad pre tzv. iných dodávateľov plynu schválil v zmysle platnej legislatívy tie isté maximálne ceny za dodávku plynu pre domácnosti ako pre spoločnosť SPP. Títo dodávatelia plynu v rámci svojej obchodnej politiky ponúkajú svojim odberateľom ceny za dodávku plynu nižšie ako úradom schválené maximálne ceny. Tieto ceny uverejňujú na svojich webových sídlach a prostredníctvom tzv. cenovej kalkulačky odberatelia plynu v domácnosti si môžu porovnať ceny za dodávku plynu jednotlivých dodávateľov plynu aj na webovom sídle úradu.

Východiskom pre schválenie alebo určenie ceny za dodávku plynu pre domácnosti v roku 2012 bolo použitie modifikovanej metódy cenového stropu, tzv. „Price Cap", pričom východiskom pre reguláciu ceny za dodávky plynu pre domácnosti v regulačnom období 2012–2016 boli tzv. „východiskové náklady", určené pre rok 2012. Pre ďalšie roky takto určená cena z roku 2012 bude optimalizovaná faktorom (JPI–X) a ďalších faktorov.

Dodávatelia plynu, ktorí dodávajú plyn pre menej ako 500 000 domácností môžu použiť maximálne ceny vrátane podmienok ich uplatňovania podľa cenového rozhodnutia vydaného pre SPP, a.s.

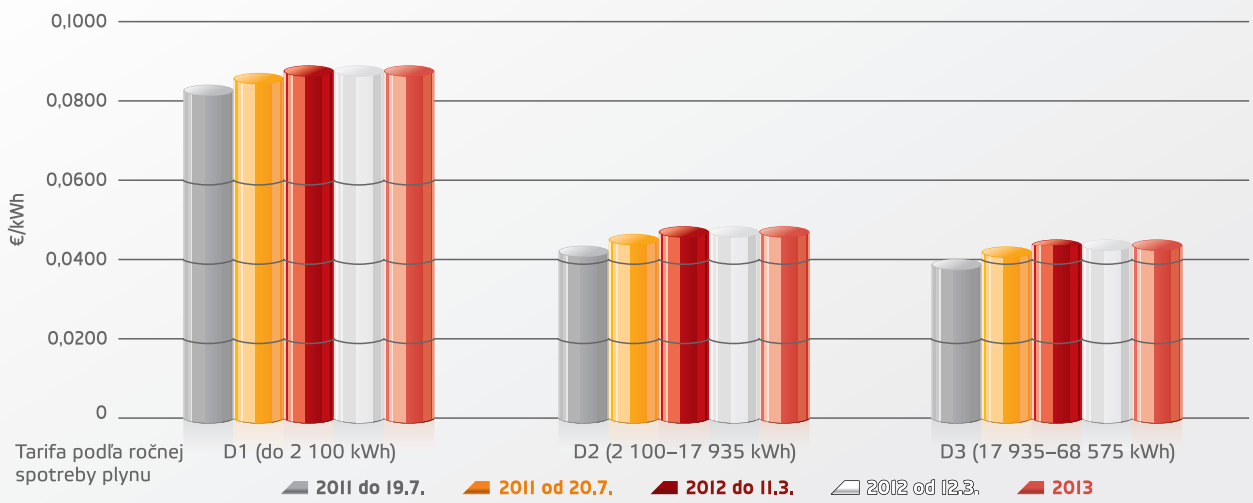
Maximálne ceny za dodávku plynu pre domácnosti v rokoch 2011 až 2013 (bez DPH)

Tarifa	Fixná mesačná sadzba (€/mesiac)					Sadzba za odobratý plyn (€/kWh)				
	2011 do 19.7.	2011 od 20.7.	2012 do 11.3.	2012 od 12.3.	2013	2011 do 19.7.	2011 od 20.7.	2012 do 11.3.	2012 od 12.3.	2013
D1	1,76	1,76	1,76	1,76	1,76	0,0509	0,0537	0,0561	0,0537	0,0539
D2	4,15	4,15	4,15	4,15	4,15	0,0372	0,0400	0,0424	0,0400	0,0402
D3	6,46	6,46	6,46	6,46	6,46	0,0356	0,0384	0,0408	0,0384	0,0386

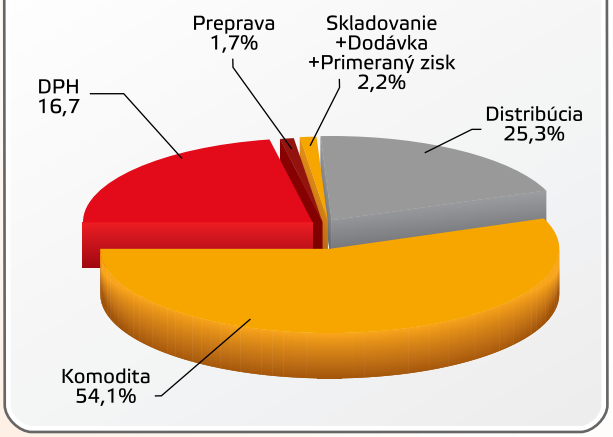
Vývoj priemerných koncových cien za dodávku plynu pre domácnosti v rokoch 2011 až 2013 (bez DPH)

Tarifa (podľa ročného množstva dodaného plynu v kWh)	2010 (€/kWh)	2011 do 19.7. (€/kWh)	2011 od 20.7. (€/kWh)	2012 (€/kWh)	2013 (€/kWh)
D1 (do 2 100)	0,0829	0,0857	0,0881	0,0857	0,0859
D2 (nad 2 100 do 17 935)	0,0413	0,0441	0,0465	0,0441	0,0443
D3 (nad 17 935 do 68 575)	0,0384	0,0412	0,0436	0,0412	0,0414

Vývoj priemerných koncových cien za dodávku plynu pre domácnosti v €/kWh (bez DPH)

Štruktúra priemernej ceny za dodávku plynu pre domácnosti v roku 2012 s DPH

b) Dodávka plynu na výrobu tepla určeného pre domácnosť

V záujme zabezpečenia ochrany najzraniteľnejšej skupiny spotrebiteľov tepelnej energie v domácnosti úrad vykonával aj v roku 2012 cenovú reguláciu pre dodávateľov plynu, ktorí dodávali plyn za účelom výroby tepla určeného pre domácnosť.

Úrad jednotlivým regulovaným subjektom, ktorí vyrábajú teplo určené pre domácnosti, v 19 cenových rozhodnutiach na rok 2012 určil rozsah oprávnených nákladov, ktoré možno započítať do cien vrátane určenia výšky primeraného zisku z dodávky plynu.

Na základe ustanovení nového zákona o regulácii účinného od 01. 9. 2012 úrad od roku 2013 nebude vykonávať cenovú reguláciu pre dodávateľov plynu, ktorí dodávali plyn za účelom výroby tepla určeného pre domácnosť.

c) Dodávka plynu dodávateľom poslednej inštancie

Dodávateľ poslednej inštancie je povinný dodávať plyn odberateľom plynu, ktorí sú pripojení k sieti a ktorých dodávateľ stratil spôsobilosť dodávať plyn alebo dôjde k zastaveniu procesu zmeny dodávateľa plynu, a zároveň ku dňu prerušenia dodávok plynu nemajú zabezpečenú dodávku iným spôsobom.

Dodávateľ poslednej inštancie je povinný dodávať plyn odberateľom plynu najviac počas troch mesiacov. Dodávateľ poslednej inštancie túto skutočnosť oznamuje úradu. Dodávka poslednej inštancie môže skončiť skôr v prípade,

že odberateľ plynu uzatvorí zmluvu o dodávke plynu alebo zmluvu o združenej dodávke plynu s novým dodávateľom plynu, ktorým môže byť aj dodávateľ poslednej inštancie.

V záujme ochrany odberateľov plynu, ktorí nie vlastnou vinou stratili svojho dodávateľa plynu, úrad vykonáva cenovú reguláciu dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie. Cenová regulácia dodávky plynu dodávateľom poslednej inštancie sa vykonáva určením spôsobu výpočtu maximálnej ceny za dodávku plynu dodávateľom poslednej inštancie.

Úrad vydal pre dodávateľa poslednej inštancie na vymedzenom území Slovenskej republiky, t.j. pre spoločnosť SPP cenové rozhodnutie, ktorým určil na rok 2012 maximálne ceny za dodávku plynu dodávateľom poslednej inštancie, a to určením rozsahu oprávnených nákladov, ktoré možno započítať do cien vrátane určenia výšky primeraného zisku, a to pre odberateľov plynu v domácnosti aj pre odberateľov plynu mimo domácnosti.

Monitorovanie stupňa transparentnosti, vrátane súladu s povinnosťami súvisiacimi s transparentnosťou a úrovne a účinnosti otvorenia trhu a hospodárskej súťaže

Na posúdenie úrovne liberalizácie trhu sa používa percentuálny koeficient, tzv. switching, ktorý vyjadruje mieru počtu odberných miest so zmenou dodávateľa plynu k celkovému počtu odberných miest v uvedenom roku.

Značný nárast počtu zmien dodávateľa plynu bol zaznamenaný aj v kategórii odberateľov plynu v domácnosti, kde ukazovateľ switchingu dosiahol rekordný nárast na 9,25 %. Zmeny dodávateľa plynu v domácnostiach v roku 2012 boli charakterizované najmä prechodom domácností od tradičného dodávateľa ku konkurenčným dodávateľom.

Nasledujúca tabuľka zohľadňuje zmenu dodávateľa plynu v jednotlivých odberných miestach dodávateľov plynu v rokoch 2010 až 2012. Údaje v tabuľke nezohľadňujú zmeny dodávateľa plynu na odberných miestach v lokálnych distribučných sieťach.

Úrad v súlade so zákonom o regulácii vypracúva Pravidlá pre fungovanie trhu vnútorného trhu s elektrinou a pravidlá pre fungovanie vnútorného trhu s plynom, ktoré nastavujú podmienky pre fungovanie liberalizovaného trhu s plynom v Slovenskej republike v súlade s 3. energetickým balíčkom.

Dôležitým dokumentom pre účastníkov trhu s plynom, podporujúcim transparentnosť a účinnosť trhu s plynom, sú úradom schvaľované prevádzkové poriadky prevádzkovateľov sietí vrátane zásobníkov. Na základe žiadostí prevádzkovateľov sietí a zásobníka úrad v roku 2012 posúdil a schválil 6 prevádzkových poriadkov.

Úrad na základe nových kompetencií podľa zákona o regulácii schvaľoval v roku 2012 aj obchodné podmienky dodávateľov plynu, ktorí poskytujú univerzálnu službu. Obchodné podmienky tvoria spravidla neoddeliteľnú súčasť zmlúv o dodávke elektriny a podrobne upravujú práva a povinnosti dodávateľa plynu a odberateľa plynu. Úrad v období od 01.09.2012 do konca roku 2012 schválil v oblasti plynárenstva 14 rozhodnutí vo veci obchodných podmienok.

Zmena dodávateľa plynu

Druh odberného miesta	Počet odberných miest so zmenou dodávateľa plynu			Switching (%)		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Veľkoodberateľ	84	99	144	10,12	12,42	17,08
Stredný odberateľ	84	267	383	2,67	9,04	12,81
Maloodberateľ	2 950	5 270	5 415	4,10	6,44	7,37
Domácnosti	0	21 376	131 385	0,00	1,51	9,25
Spolu	**3 118**	**27 012**	**137 327**	**0,21**	**1,80**	**9,17**

Prehľad o vydaných rozhodnutiach v oblasti plynárenstva v roku 2012

I. Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie v roku 2012	**28**
z toho:	
Dodávka plynu na výrobu tepla pre domácnosti pre rok 2012	6
Dodávka plynu pre domácnosti pre rok 2012	11
Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu na rok 2012	8
Pripojenie do distribučnej siete na rok 2012	1
Pripojenie do prepravnej siete na rok 2012	2
Prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu – zmena rozhodnutia	1
II. Rozhodnutia týkajúce sa cenovej regulácie v roku 2013	**78**
z toho:	
Prístup do prepravnej siete a preprava plynu na rok 2013	1
Dodávka plynu pre domácnosti pre rok 2013	13
Dodávka plynu pre malé podniky na rok 2013	25
Dodávka plynu dodávateľom poslednej inštancie na rok 2013	1
Prístup do distribučnej siete a distribúcia plynu na rok 2013	35
Pripojenie do distribučnej siete na rok 2013	1
Pripojenie do prepravnej siete na rok 2012	0
Prístup do zásobníka a uskladňovanie plynu	2
III. Rozhodnutia o schválení prevádzkových poriadkov prevádzkovateľov sietí	**7**
z toho:	
Prevádzkový poriadok PPS, eustream	1
Prevádzkové poriadky prevádzkovateľov lokálnych distrib. sietí	6
IV. Rozhodnutia o schválení obchodných podmienok	**14**

Okrem tejto činnosti odber regulácie plynárenstva riešil aj 37 podnetov, sťažností a žiadostí odberateľov ako aj regulovaných subjektov.

Predpokladaný dopyt a dostupné dodávky v budúcnosti, ako aj predpokladané ďalšie kapacity

Spotreba zemného plynu v Slovenskej republike má klesajúci charakter. Predpokladom pre zvýšenie spotreby plynu koncovými odberateľmi je oživenie ekonomického rastu v európskych krajinách, zníženie nákupných cien plynu (nelogickosť väzby ceny plynu na vývoj cien ropných produktov na komoditných burzách) a tiež zvýšenie výroby elektriny pri zdrojoch s palivom zemný plyn, kde vzhľadom na nízke ceny elektriny na burze je výroba elektriny z týchto zdrojov neefektívna.

Dôsledkom technických opatrení vykonaných v prepravnej sieti bol sprevádzkovaný reverzný tok plynu v smere zo západu na východ, čo má priaznivý vplyv na zlepšenie diverzifikácie ciest plynu ako aj zdrojov plynu a taktiež na bezpečnosť dodávok plynu. V súvislosti s budovaním nových prepravných trás ruského plynu do Európy klesá vyťaženosť prepravnej siete eustream, rastie voľná kapacita existujúcich vstupných a výstupných bodov prepravnej siete. V oblasti budovania nových cezhraničných kapacít, pripravuje sa výstavba nových cezhraničných kapacít v rámci budovania severo–južného koridoru (PL–SK,SK–HU).

III. Tepelná energetika

Trh s teplom

Slovensko patrí v rozsahu centrálneho zásobovania teplom obyvateľstva a terciárnej sféry k popredným lídrom v Európe. Okrem pozitívneho vplyvu na životné prostredie v mieste spotreby znížením emitujúcich látok je centrálna výroba tepla základným predpokladom na rozvoj kombinovanej výroby elektriny a tepla a využívania obnoviteľných zdrojov energie pri zabezpečení tepelnej pohody obyvateľstva a dopytu ostatných odberateľov.

Zásobovanie teplom podľa zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike na základe povolenia zabezpečuje na Slovensku asi 350 subjektov. Ich počet je dlhodobo stabilizovaný, aj keď dochádza k častým zmenám predovšetkým v názvoch obchodného mena spoločnosti resp. k zlučovaniu dcérskych spoločností za účelom optimalizácie nákladov energetických spoločností. Na druhej strane vznikli v roku 2012 na základe zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energie a vysoko účinnej kombinovanej výroby noví dodávatelia tepla, ktorí teplo z kombinovanej výroby elektriny a tepla musia umiestniť na trhu s teplom. Počet subjektov s kombinovanou výrobou elektriny a tepla presiahol počet 40, čo predstavuje asi 12 % dodávateľov. Inštalovaný elektrický výkon zariadení na kombinovanú výrobu s dodávkou tepla je viac ako 1200 MW. Dodávka tepla z centrálnych zdrojov tepla je zabezpečená vo všetkých väčších mestách Slovenska s vybudovanou bytovou infraštruktúrou, ktorá sa realizovala v priebehu minulého storočia. Z dôvodu obmedzenia plošnej výstavby bytov sa rozvoj tepelných distribučných sústav v podstate v tomto storočí zastavil a jednotlivé objekty sa pripájajú k jestvujúcim rozvodom len ojedinele.

Ročná dodávka tepla sa pohybuje okolo 15 746 MWh a vykazuje dlhodobý klesajúci trend. Táto skutočnosť nie je spôsobená odpájaním sa odberateľov od centrálnych zdrojov, ale predovšetkým znižovaním spotreby tepla v bytovej sfére podporovanej štátnym programom zatepľovania, resp. odstraňovaním konštrukčných nedostatkov komplexnej bytovej výstavby. Toto zníženie spotreby tepla v bytových domoch predstavuje v absolútnych číslach pokles z hodnoty 6326 GWh v roku 2010 na hodnotu 6105 GWh v roku 2012, čo je zhruba 3,5% spotreby tepla ročne. Už dlhodobo sa dodávka tepla pre bytové objekty t.j. pre domácnosti pohybuje na úrovni 40 % z celkovej dodávky tepla. Z poznatkov účastníkov trhu s teplom sa dá konštatovať, že počet prípadov skončenia odberu tepla z dôvodu výstavby samostatného zdroja sa v minulom období stabilizoval aj vďaka legislatívnym opatreniam proti odpájaniu sa od sústav centrálneho zásobovania teplom ustanovených v novele zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike. Zo spotreby tepla v nebytových objektoch a technologických procesoch vyplýva dlhodobý stabilný odber, čo nasvedčuje, že dochádza aj rozširovaniu centrálnej dodávky tepla. Súvisí to aj z legislatívnymi opatreniami v oblasti podpory elektriny vyrobenej z obnoviteľných zdrojov, ktorá je naviazaná na využiteľné teplo.

Predovšetkým v druhej polovici roku 2011 bol nárast cien zemného plynu od dominantného dodávateľa dramatický, ale zmenou zmluvných podmienok s dodávateľom plynu z Ruskej federácie došlo v roku 2012 k zníženiu základných sadzieb ceny zemného plynu. Na zníženie tejto ceny určite prispel aj pokles ceny zemného plynu na svetových trhoch (zníženie asi o 15 %), keď bol počas celého roku 2012 zaznamenaný znížený dopyt po zemnom plyne, čo je spôsobené stagnáciou hospodárskeho vývoja v Európe. K zníženiu cien plynu svojim dielom prispela aj čiastočná deregulácia cien pre výrobcov tepla a konkurencia dodávateľov plynu.

Spôsob cenovej regulácie

K zamedzeniu zneužívania dominantného postavenia prispieva aj cenová regulácia v sieťových odvetviach, medzi ktoré patrí aj výroba, distribúcia a dodávka tepla. Od roku 2011 platí pre regulačné obdobie nový všeobecne záväzný právny predpis, ktorým je vyhláška úradu č. 219/2011 Z. z., ktorou sa ustanovuje cenová regulácia v tepelnej energetike (ďalej len „vyhláška“).

Ako vo všetkých oblastiach energetiky aj v oblasti tepelnej energetiky je návratnosť investícií dlhodobá a príprava investície finančne a administratívne náročná. Preto rozsah oprávnených nákladov zostal takmer nezmenený, ale zmenili sa niektoré pravidlá uplatňovania ceny a zmeny sa dotkli aj kľúčovania nákladov pri kombinovanej výrobe tepla a elektriny. V roku 2012 sa pristúpilo k malej novele vyhlášky (vyhláška č. 170/2012 Z. z. z 15 júna 2012), ktorá na základe skúseností z praxe reagovala na zneužívanie

pri výpočte regulačného príkonu a precizovala znenie výpočtu nákladov pri kombinovanej výrobe elektriny a tepla. Zároveň zmenou legislatívy boli upravené oprávnené náklady v súvislosti s obchodovaním s emisiami skleníkových plynov. Variabilná zložka ceny tepla sa už dlhodobo určuje v €/kWh na základe objednaného množstva tepla, pričom na rozdiel od minulosti sa určuje len jedna maximálna cena variabilnej zložky. Je to spôsobené dereguláciou ceny plynu pre odberateľov so spotrebou vyššou ako 100 000 kWh za predchádzajúci rok. Fixná zložka ceny tepla sa určuje podľa vyhlášky na regulačný príkon a je stanovená v €/kW regulačného príkonu. Za podstatnú zmenu pri aplikácii fixnej zložky ceny tepla sa dá považovať zmena výpočtu regulačného príkonu, ktorý sa vypočíta štandardne z posledného roka dodávky tepla, v ktorom bola odmeraná spotreba tepla odberateľa, pričom sa pri výpočte regulačného príkonu prihliada aj na rovnomernosť odberu resp. využitie odobraného tepla. Z toho pohľadu sú zvýhodnení odberatelia, ktorí odberajú celé množstvo tepla z centrálneho zdroja a majú rovnomerný odber počas celého roku.

Rast fixných nákladov počas regulačného obdobia je regulovaný s výnimkou prípadov investovania do zefektívnenia výroby a distribúcie tepla, ekologizácie a plánovaných generálnych opráv. Pre podporu rozvoja nefosílnych palív sa ponechala možnosť uplatnenia zvýšeného zisku v cene tepla pre dodávateľov, ktorí zabezpečujú výrobu tepla s minimálne 20 %-ným podielom obnoviteľných zdrojov energie v prípade, ak cena tepla z týchto zdrojov neprekročí limitné ceny variabilnej a fixnej zložky ceny tepla.

Spotreba palív na výrobu tepla

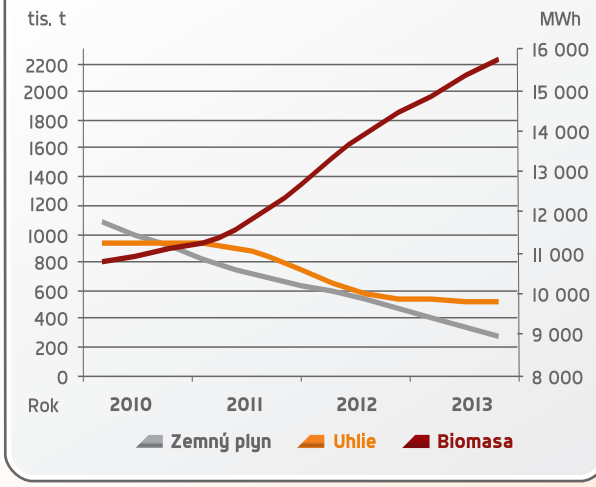
Dodávka tepla podliehajúca cenovej regulácii sa v roku 2013 predpokladá vo výške cca 15 740 GWh. Z tohto objemu tepla sa 6 270 GWh dodáva do bytov na vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody a zvyšných 9 476 GWh sa dodáva ostatným odberateľom mimo domácností. Najviac zastúpeným palivom na výrobu tepla je zemný plyn, ktorý predstavuje 51 %, potom biomasa (35 %) a uhlie (13 %). Z údajov o spotrebe paliva je zrejmé, že od roku 2010 niekoľkonásobne vzrástla spotreba biomasy pri výrobe tepla. Na základe zákona o podpore elektriny vyrobenej obnoviteľnými energetickými zdrojmi nastal synergický vplyv aj vo výrobe tepla. Na rozvoj spotreby domácej palivovej suroviny mal samozrejme vplyv aj rast cien ropných produktov a nevýhodný kurz eura k doláru. Tu však treba podotknúť, že rast cien biomasy v mnohých prípadoch kopíroval rast fosílnych palív, čo mohlo byť spôsobené obchodnou stratégiou predajcov biopalív, ale aj obmedzenými možnosťami zvyšovania produkcie vhodnej drevnej hmoty. V budúcnosti môže obmedzenie produkcie drevnej štiepky spôsobiť v niektorých lokalitách aj rozpad centrálneho vykurovania.

V nasledujúcej tabuľke a grafoch je vývoj v dodávke tepla a spotrebe jednotlivých druhov palív použitých na výrobu tepla, ktoré sa dodáva na trh od roku 2010.

Spotreba palív na výrobu tepla

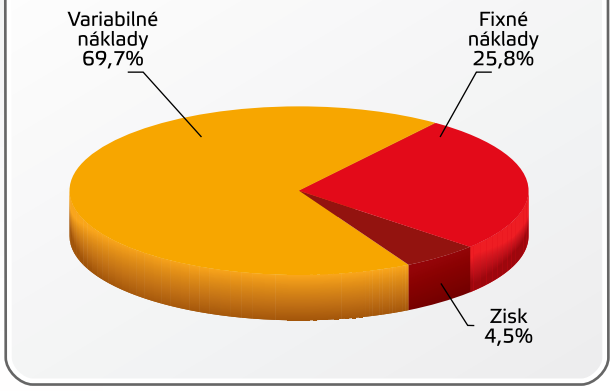
Rok	zemný plyn [Mwh]	uhlie [t]	olej [t]	biomasa [t]	dodávka tepla [Gwh]
2010	11 738 581	921 162	4 565	798 796	15 600
2011	10 596 642	893 732	3 848	1 027 963	15 540
2012	9 867 974	580 570	3 735	1 704 942	15 400
2013	8 981 307	512 823	5 905	2 234 740	15 740

Vývoj spotreby palív

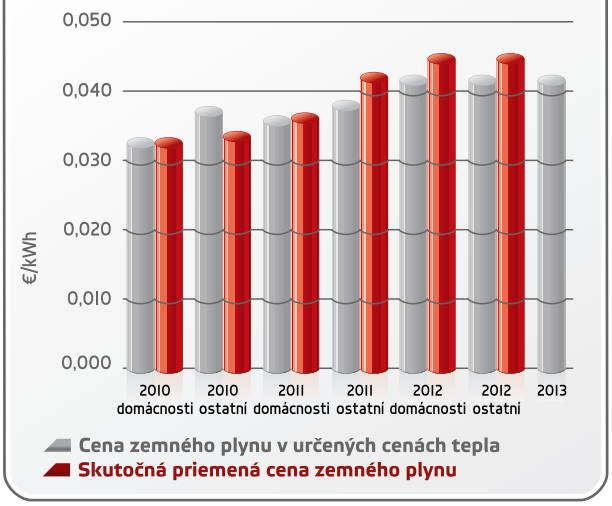
V prípade tepla vyrobeného zo zemného plynu predstavuje náklad na palivo až 69,7 %.

Štruktúra nákladov v cene tepla vyrobeného zo zemného plynu

Cena tepla vyrobeného zo zemného plynu sa do roku 2012 kalkulovala buď s predpokladanou cenou zemného plynu závislou od vývoja cien ropy a ropných produktov na svetových trhoch a kurzu €/USD dodávaného odberateľom mimo domácností podľa zmluvného vzorca dominantného dodávateľa zemného plynu alebo s určenou cenou plynu pre odberateľov v domácnosti. V roku 2012 sa spôsob regulácie cien zemného plynu na výrobu tepla pre domácnosti podstatne zmenil a úradom bol stanovený len rozsah oprávnených nákladov, čo v praxi v mnohých prípadoch u dodávateľov tepla znamenalo jednu cenu zemného plynu pre všetkých odberateľov. V nasledujúcej tabuľke sú uvedené predpokladané a skutočné priemerné trhové ceny zemného plynu na výrobu tepla pre týchto odberateľov a cena zemného plynu na výrobu tepla pre domácnosti, pričom od roku 2012 sa pristúpilo k jej čiastočnej deregulácii a od roku 2013 sa cena plynu na výrobu tepla pre domácnosti nereguluje vôbec. Ceny plynu sú uvedené pre odberateľa zemného plynu s ročným odberom 4 226 MWh. Plánovaná cena zemného plynu schválená v cenách tepla je po skončení regulačného roka predmetom zúčtovania na skutočné ceny.

Cena zemného plynu v určených cenách tepla

V tomto grafe v prvom rade zaujme nižšia cena zemného plynu v určených cenách tepla ako bola skutočná cena zemného plynu. Na vysvetlenie treba poznamenať, že cena plynu v určených cenách bola stanovená na najnižší odber zemného plynu v danej tarife. V skutočnosti však priemerný odber odberateľov zemného plynu bol viac ako 10 000 MWh. Od roku 2012 aj vplyvom konkurenčného prostredia v dodávke zemného plynu medzi obchodníkmi bol zaregistrovaný posun od zmluvných „vzorcových" cien zemného plynu na ročne fixované ceny zemného plynu nie len u alternatívnych dodávateľov ale aj u dominantného dodávateľa zemného plynu. Preto v mnohých prípadoch bola výsledná cena zemného plynu nižšia ako ceny vypočítané z ceny vykurovacích olejov.

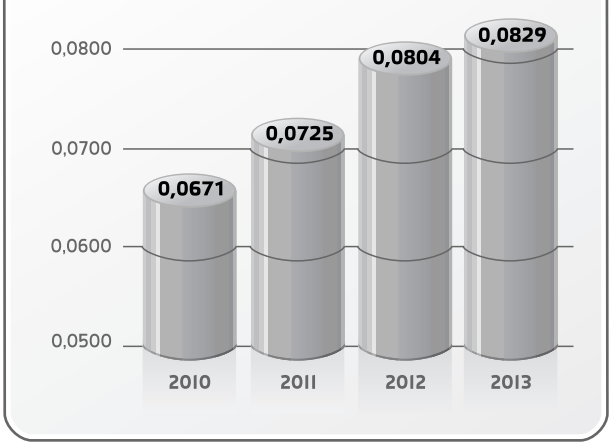
III.1. Monitorovanie úrovne cien

Úrad v priebehu roka 2012 vydal okrem iného aj 67 cenových rozhodnutí pre novovzniknuté spoločnosti a spoločnosti, ktoré začali podnikať v nových lokalitách. V priebehu roka došlo v niektorých spoločnostiach k objektivizovaniu predpokladaných nákladov na výrobu tepla, čo úrad posúdil a pristúpil k zmenám vo vydaných rozhodnutiach.

Cena tepla z rozhodnutí úradu (v €/kWh)

	2010	2011	2012	2013
variabilná zložka maximálnej ceny tepla pre domácnosti	0,0433	0,0470	0,0519	0,0513
variabilná zložka maximálnej ceny tepla pre ostatných odberateľov	0,0491	0,0501	0,0519	0,0513
fixná zložka maximálnej ceny tepla	126,05	135,26	153,33	167,31

Cena tepla z rozhodnutí úradu (v €/kWh)

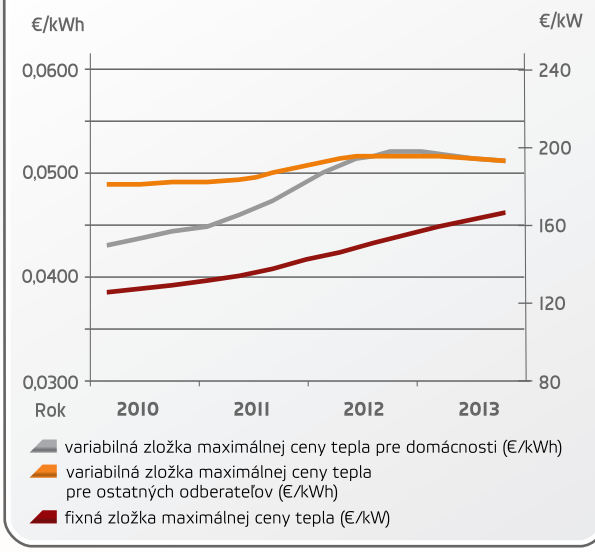
Priemerná variabilná zložka ceny tepla určená pre domácnosti na rok 2012 oproti predchádzajúcemu roku vzrástla o 10 % predovšetkým vplyvom nárastu cien zemného plynu, ktorý je najpoužívanejším palivom pri výrobe tepla. Medziročný 10 %-ný nárast variabilnej zložky ceny tepla pre týchto odberateľov ovplyvnila aj skutočnosť, že cena plynu na výrobu tepla pre domácnosti v roku 2012 už nebola taxatívne regulovaná a jej predpokladaná výška vstupujúca do ceny tepla sa vyrovnávala s trhovou cenou zemného plynu. Z tohto dôvodu sa od roku 2012 nezaznamenávajú ani rozdiely v cenách tepla pre domácnosti a ostatných odberateľov. V niektorých prípadoch však mali dodávatelia tepla dohodnutú nižšiu cenu zemného plynu na výrobu tepla pre domácnosti ako pre ostatných odberateľov, ale tento minimálny rozdiel v skutočných cenách za palivo sa prejavil v cene tepla až po skončení roka pri zúčtovaní skutočných nákladov.

Priemerná variabilná zložka ceny tepla pre ostatných odberateľov mimo domácnosti stúpla v roku 2012 oproti roku 2011 o 3,4 % nakoľko ceny paliva v cenách tepla pre týchto odberateľov kontinuálne kopírovali vývoj trhových cien .

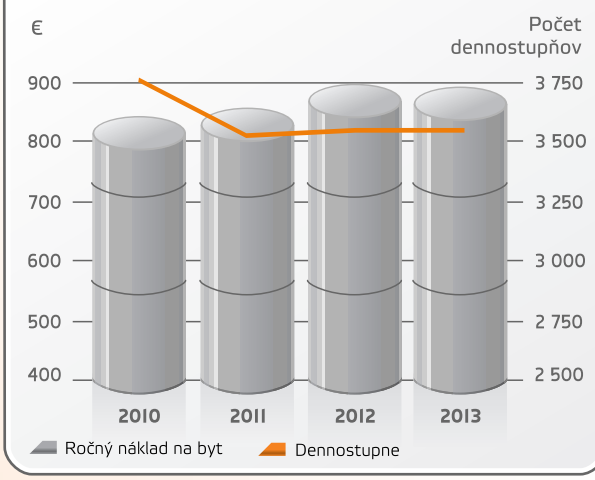
Fixná zložka ceny tepla určená na rok 2012 bola o 13,3 % vyššia ako v roku 2011. Tento nárast bol spôsobený tým, že po skončení regulačného obdobia 2009 až 2011, v ktorom bol zastabilizovaný objem fixných nákladov, sa na rok 2012, ako prvý rok nového regulačného obdobia, umožnilo uplatniť v cene tepla náklady na investície do nových technológií, najmä do výstavby tepelných zariadení využívajúcich obnoviteľné energetické zdroje, resp. do rekonštrukcie tepelných rozvodov a výstavby domových odovzdávacích staníc ako aj zvýšenie ostatných fixných nákladov spôsobené infláciou. Výsledné zvýšenie ceny tepla vyplývajúce z nárastu obidvoch jeho zložiek predstavuje 10,9 %.

Vývoj určených cien tepla na rok 2013 je oproti trendu z predchádzajúcich rokov priaznivejší. Variabilná zložka ceny klesla o 1,2 %. Dôvodom tohto poklesu bolo zníženie nákupnej ceny plynu pre najväčšieho dodávateľa zemného plynu na Slovensku spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a.s. Bratislava od spoločnosti Gazprom export LLC. Nová úprava zmluvného vzťahu medzi týmito spoločnosťami revidovala nákupnú cenu zemného plynu tak, aby do väčšej miery odrážala aktuálny vývoj trhových cien zemného plynu vo svete.

Vývoj maximálnej ceny tepla

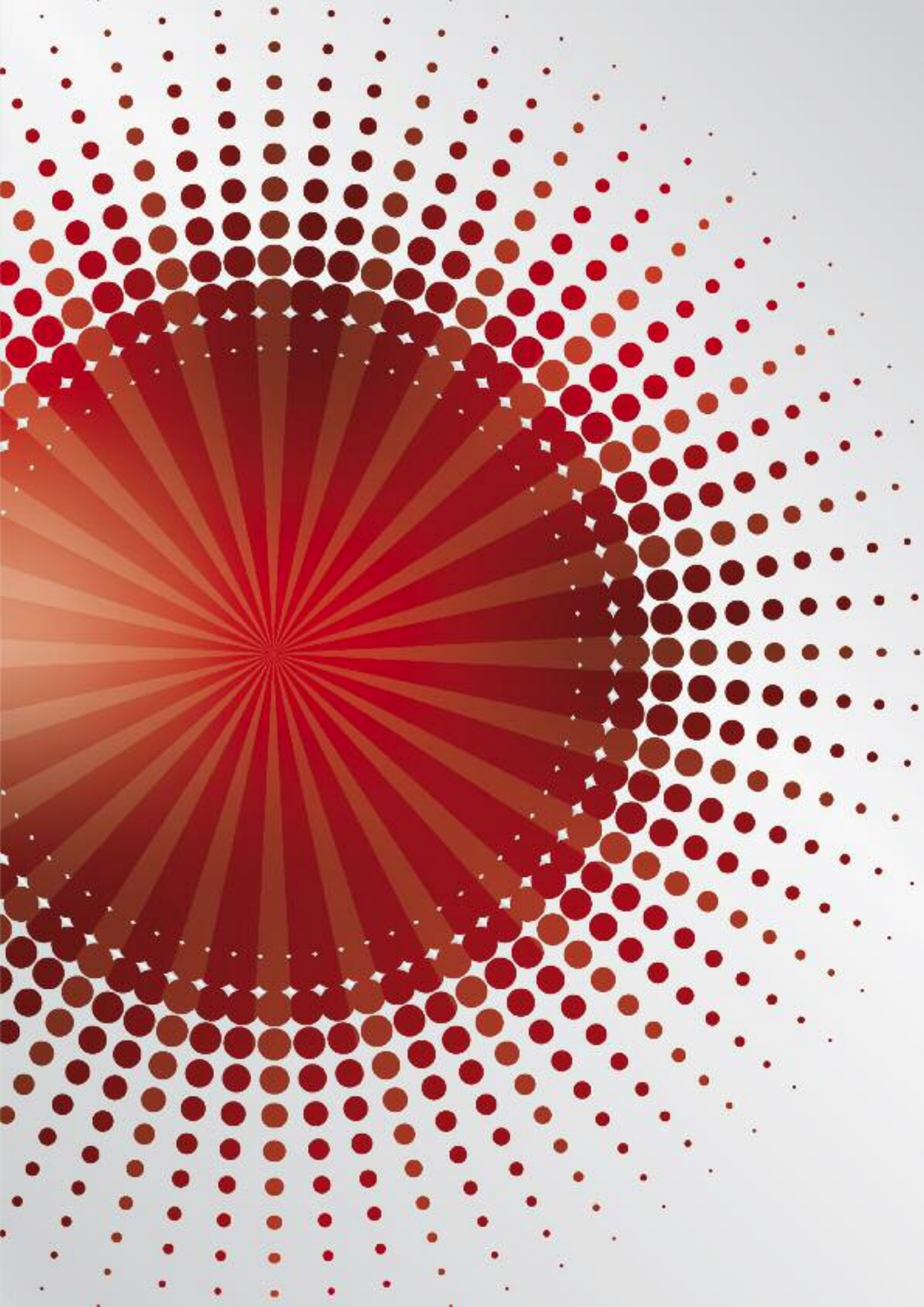
Ročné náklady na byt v €

Z vývoja cien tepla podľa použitého paliva je zrejmý najväčší nárast cien tepla vyrobeného zo zemného plynu.

Ceny tepla podľa použitého paliva

Palivo	2011		2012		2013	
	var. [€/kWh]	fix. [€/kWh]	var. [€/kWh]	fix. [€/kWh]	var. [€/kWh]	fix. [€/kWh]
Mix s min. 20 % pod. biomasy	0,0424	154,03	0,0429	153,70	0,0449	169,44
Zemný plyn	0,0526	119,26	0,0592	141,42	0,0578	150,13
Uhlie	0,0375	111,67	0,0379	126,68	0,0401	141,14

IV. Vodné hospodárstvo

IV.1. Výroba, distribúcia a dodávka pitnej vody verejným vodovodom a odvádzanie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou

Účinné fungovanie trhu s vodou úrad zabezpečoval prostredníctvom cenovej regulácie. Uplatňovaním jednoznačných spôsobov a princípov cenovej regulácie vyplývajúcich zo zákona o regulácii, resp. určených regulačnou politikou, ako aj uplatňovaním jednotných postupov cenovej regulácie v rámci všetkých regulovaných subjektov pôsobiacich na území Slovenskej republiky sa dosiahla transparentná, nediskriminačná a efektívna hospodárska súťaž. Regulované subjekty majú v súčasnosti vytvorené podmienky na bezproblémové zabezpečenie nepretržitej dodávky pitnej vody verejným vodovodom v požadovanej kvalite, ako aj na zabezpečenie nepretržitého odvádzania a čistenia odpadovej vody verejnou kanalizáciou na požadovanej kvalitatívnej úrovni.

Hlavnou prioritou v cenovej regulácii v tejto oblasti bolo uplatňovanie práve takých postupov a spôsobov, ktoré viedli k stabilizácii cien a tým k zabezpečeniu ochrany odberateľov pitnej vody a producentov odpadovej vody pred neoprávneným a neprimeraným zvyšovaním cien. K tomu prispieva aj dôsledná kontrola opodstatnenosti a nevyhnutnosti nákladov, ktoré regulované subjekty použili na výkon regulovanej činnosti. Na ochrane spotrebiteľov sa významnou mierou podieľa úrad sledovaním, vyhodnocovaním a kontrolu štandardov kvality dodávky pitnej vody verejným vodovodom a odvádzania a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou a súvisiacich služieb.

V súlade s uvedenými princípmi v rámci cenovej regulácie v odvetví vodného hospodárstva, ktoré patrí medzi sieťové odvetvia, úrad vydal v roku 2012 celkom 369 rozhodnutí, z toho 278 na rok 2013.

Prehľad rozhodnutí vydaných na roky 2011, 2012 a 2013 (stav do 31. 12. 2012)

	2011	2012	2013
Cenové rozhodnutia	181	177	164
Vodárenské spoločnosti	14	14	14
Ostatné regulované subjekty	167	163	150
Zmeny cenových rozhodnutí	11	8	0
Rozhodnutia o vyňatí regulovaných činností z regulácie	76	94	88
Rozhodnutia o zastavení konania	25	19	11
Rozhodnutia o prerušení konania	29	26	15
Rozhodnutia celkom	322	324	278

Monitorovanie úrovne cien

Transparentnosť úrovne cien v tejto oblasti je zabezpečená v zmysle platnej legislatívy jednak povinnosťou úradu uverejňovať právoplatné cenové rozhodnutia na svojej webovej stránke, ale aj povinnosťou regulovaného subjektu o uverejňovaní schválených cien na jeho webovej stránke alebo iným vhodným spôsobom prístupným pre verejnosť.

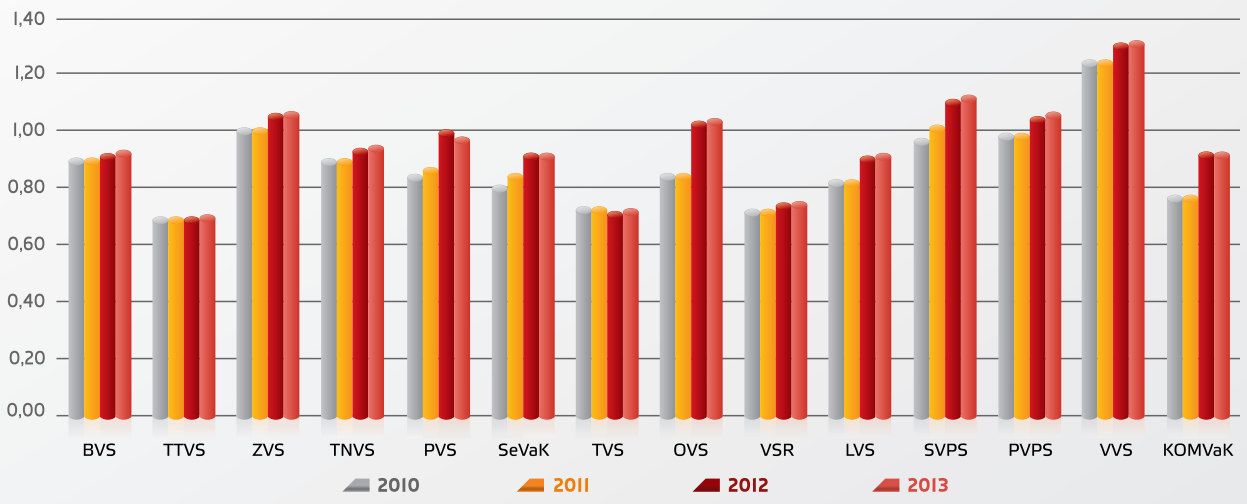
Stabilizácia cien je podstatná aj pre využitie vybudovaného vodárenského majetku, pretože zvýšenie ceny vyvoláva úsporné opatrenia u odberateľov i producentov a tým nižšie využitie vybudovaných kapacít. Významná časť (70–80%) prevádzkových nákladov v oblasti verejných vodovodov a verejných kanalizácii je fixného charakteru. Nie je závislá teda na tom, či vybudovaná kapacita je využívaná plne alebo len čiastočne. Preto znižovanie spotreby vyvoláva ďalšie zvýšenie jednotkových cien.

V priebehu roka 2012 bolo úradu predložených iba 8 návrhov na zmenu cenového rozhodnutia, ktorým boli schválené ceny na rok 2012. Vodárenské spoločnosti podali 3 návrhy, jeden návrh bol zamietnutý ako neodôvodnený. Zmeny cien, ktoré úrad schválil, boli odôvodňované najmä potrebou zvýšených finančných prostriedkov na opravy vodovodných sietí za účelom znižovania strát vody a na opravy v dôsledku veľkého počtu havarijných situácií na verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách.

Po dôslednom preskúmaní odôvodnenosti potreby zvýšených oprávnených nákladov úrad akceptoval zmenu ceny len do výšky nevyhnutnej pre výkon regulovanej činnosti a jednoznačne preukázanej predloženými podkladmi.

Vývoj cien za výrobu a dodávku pitnej vody v rokoch 2010–2013 v €/m³ (bez DPH)

	2010 (€/m³)	2011 (€/m³)	2012 (€/m³)	2013 (€/m³)
Bratislavská vodárenská spoločnosť	0,8964	0,8964	0,9106	0,9235
Trnavská vodárenská spoločnosť	0,6879	0,6879	0,6879	0,6939
Západoslovenská vodárenská spoločnosť	1,0000	1,0000	1,0518	1,0581
Trenčianska vodohospodárska spoločnosť	0,8929	0,8929	0,9300	0,9409
Považská vodárenská spoločnosť	0,8365	0,8616	0,9943	0,9684
Severoslovenské vodárne a kanalizácie	0,8000	0,8400	0,9126	0,9126
Turčianska vodárenská spoločnosť	0,7229	0,7229	0,7045	0,7170
Oravská vodárenská spoločnosť	0,8398	0,8398	1,0246	1,0353
Vodárenská spoločnosť Ružomberok	0,7137	0,7137	0,7370	0,7416
Liptovská vodárenská spoločnosť	0,8199	0,8199	0,9019	0,9102
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť	0,9639	1,0121	1,1022	1,1169
Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť	0,9825	0,9825	1,0415	1,0577
Východoslovenská vodárenská spoločnosť	1,2415	1,2415	1,3001	1,3100
Vodárne a kanalizácie mesta Komárno	0,7635	0,7635	0,9162	0,9162

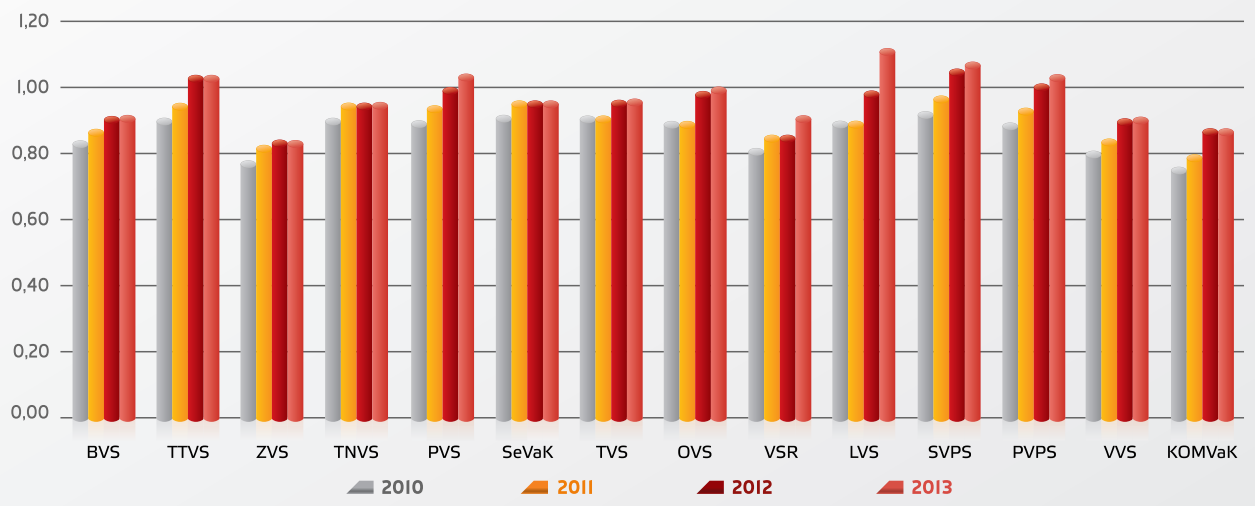
V prvom roku regulačného obdobia boli maximálne ceny ako východiskové určované použitím nákladovej metódy na úrovni skutočných oprávnených nákladov na regulovanú činnosť a s najvyššou mierou povoleného zisku pre vodárenské spoločnosti 0,10 a 0,13 € a pre menšie spoločnosti alebo obce len 0,05 a 0,07 € na meter kubický ešte zníženou podľa miery využitia vodárenského majetku.

Na dosiahnutie stabilizácie cien v roku 2013 a aj v ďalších rokoch regulačného obdobia sa využíva už osvedčená metóda cenového stropu (price cap), kedy maximálna cena stanovená v predchádzajúcom roku sa upravuje len o regulačné odpisy nového vodárenského majetku a podľa skutočného využitia projektovanej kapacity vodárenského majetku na výkon regulovanej činnosti.

Úrad pri určovaní cien na rok 2013 zohľadnil na jednej strane potreby regulovaného subjektu na zabezpečenie kvalitného, plynulého a bezpečného výkonu regulovanej činnosti, ako aj investičné nároky, ale na druhej strane prihliadal na sociálne, environmentálne a ekonomické dôsledky ich uplatnenia voči samotným odberateľom pitnej vody, či producentom odpadovej vody v danom regióne.

Vývoj cien za odvedenie a čistenie odpadovej vody v rokoch 2010–2013 v €/m³ (bez DPH)

	2010 (€/m³)	2011 (€/m³)	2012 (€/m³)	2013 (€/m³)
Bratislavská vodárenská spoločnosť	0,8295	0,8625	0,9030	0,9051
Trnavská vodárenská spoločnosť	0,8973	0,9422	1,0253	1,0261
Západoslovenská vodárenská spoločnosť	0,7685	0,8146	0,8302	0,8286
Trenčianska vodohospodárska spoločnosť	0,8968	0,9416	0,9416	0,9435
Považská vodárenská spoločnosť	0,8895	0,9340	0,9898	1,0305
Severoslovenské vodárne a kanalizácie	0,9052	0,9500	0,9500	0,9500
Turčianska vodárenská spoločnosť	0,9048	0,9048	0,9499	0,9547
Oravská vodárenská spoločnosť	0,8889	0,8889	0,9778	0,9916
Vodárenská spoločnosť Ružomberok	0,8051	0,8454	0,8456	0,9047
Liptovská vodárenská spoločnosť	0,8886	0,8886	0,9792	1,1068
Stredoslovenská vodárenská prevádzková spoločnosť	0,9167	0,9625	1,0443	1,0663
Podtatranská vodárenská prevádzková spoločnosť	0,8824	0,9265	1,0006	1,0287
Východoslovenská vodárenská spoločnosť	0,7967	0,8326	0,8962	0,9000
Vodárne a kanalizácie mesta Komárno	0,7483	0,7857	0,8643	0,8643

Kým v prvom roku regulačného obdobia nastavením východiskových parametrov ceny za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom bez dane z pridanej hodnoty vzrástli výraznejšie v priemere o 4,9 %, ceny na rok 2013 pri zohľadnení cenových zmien v roku 2012 vzrástli v priemere len o 0,9 %.

Ceny sa pohybujú v rozpätí od 0,6939 €/m³ v Trnavskej vodárenskej spoločnosti po 1,3100 €/m³ vo Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti. Pomerne veľký cenový rozdiel vyplýva z odlišných geografických a klimatických podmienok regiónov (dostupnosť vod. zdrojov, ich kvalita).

Po zmene cien v priebehu roku 2012 maximálne ceny za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou bez dane z pridanej hodnoty v roku 2013 sa v priemere zvýšili o 1,1 %.

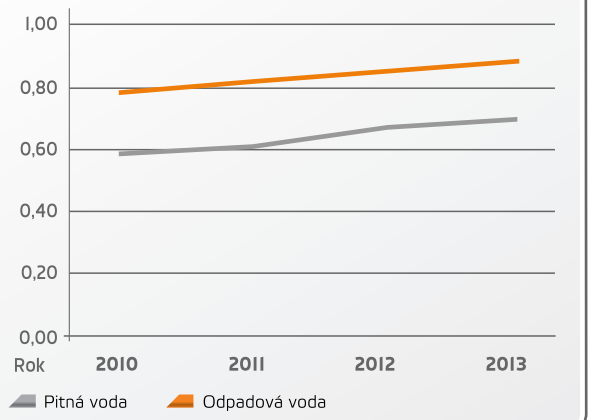
V oblasti odvádzania a čistenia odpadových vôd jednotlivé ceny rástli o niečo rýchlejšie v závislosti od rozsahu inves-tícií v danom regióne a pohybujú sa v rozpätí od 0,8286 €/m³ v Západoslovenskej vodárenskej spoločnosti po 1,1068 €/m³ v Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti.

Aj pre ostatné regulované subjekty – obce úrad stanovil maximálne ceny na rok 2013, ktoré sú v súčasnosti ešte

trochu nižšie ako ceny vodárenských spoločností, ale ich medziročný rast je o niečo rýchlejší. Je spôsobený najmä vybudovaním nových obecných verejných vodovodov, resp. dobudovaním ich častí, ale predovšetkým výstavbou verejných kanalizácií a čistiarní odpadových vôd. Priemer cien za výrobu, distribúciu a dodávku pitnej vody verejným vodovodom bez dane z pridanej hodnoty stanovených pre 204 obcí predstavuje 0,6989 €/m^3, nárast o 4,1 %. Priemer cien za odvedenie a čistenie odpadovej vody verejnou kanalizáciou bez dane z pridanej hodnoty pre 119 obcí je 0,8875 €/m^3, nárast o 3,8 %, pričom tieto ceny sú už vyššie ako ceny za dodávku pitnej vody.

Vývoj cien malých regulovaných subjektov v €/m^3 (bez DPH)

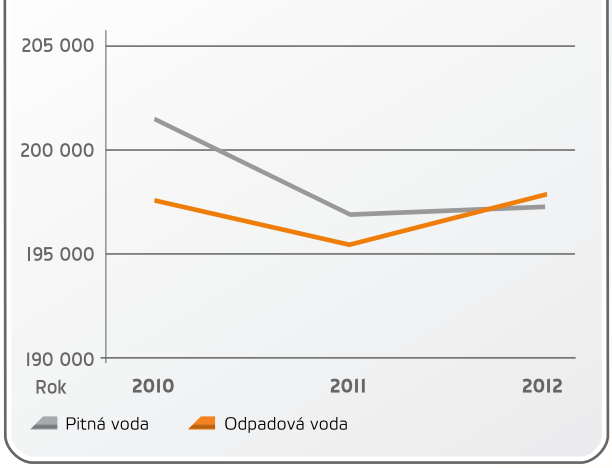
	2010	2011	2012	2013
Pitná voda	0,5873	06089	0,6712	0,6989
Odpadová voda	0,7840	0,8201	0,8546	0,8875

Dodávka pitnej vody a odvádzanie odpadovej vody

Na Slovensku od roku 2005 sa znížila dodávka pitnej vody vo vodárenských spoločnostiach o 13 %, medziročne neustále klesala o 1–2%. Aj napriek budovaniu nových verejných kanalizácii v obciach sa ani celkové množstvo odvádzanej a čistenej odpadovej vody nezvyšovalo, ale kleslo aj keď menej o 4 %. V roku 2012 sa konečne pokles zastavil a množstvo odpadovej vody aj mierne vzrástlo.

Vývoj dodávky pitnej vody a odvádzania odpadovej vody v tis. m^3

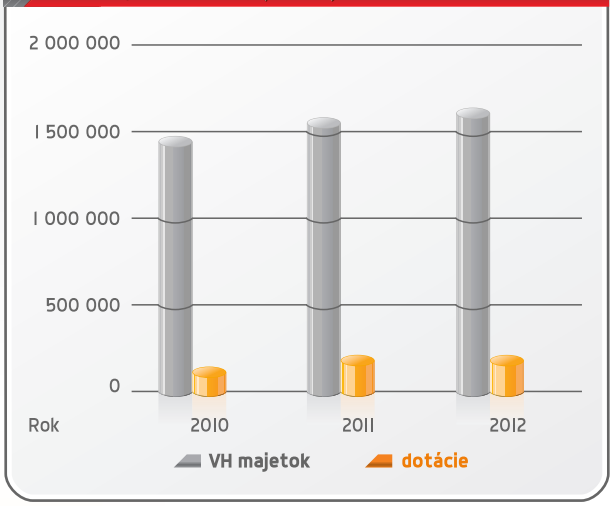

Investície

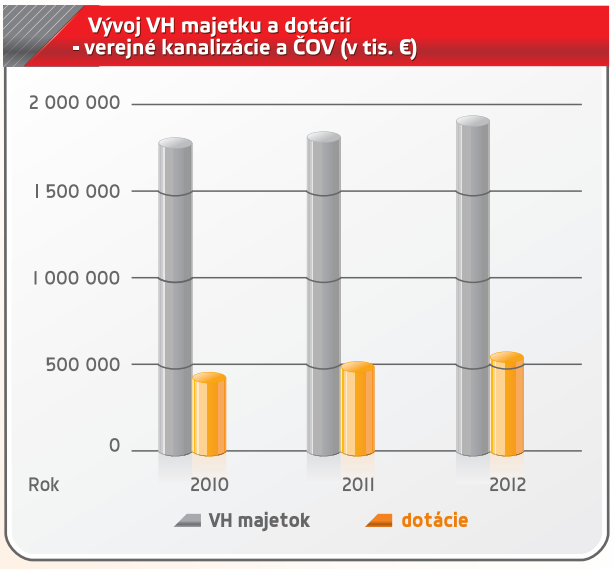
V súčasnosti sa realizujú veľké investície, ktoré sú dôsledkom jednak zastaranej infraštruktúry v oblasti dodávky pitnej vody verejnými vodovodmi, ale najmä v súvislosti s plnením záväzkov v oblasti čistenia komunálnych odpadových vôd, ktoré sa pri vstupe do Európskej únie zaviazala Slovenská republika splniť do roku 2015, kedy musia mať všetky mestá a obce nad 2 000 ekvivalentných obyvateľov vybudovanú kanalizáciu a čistené odpadové vody.

Na podporu týchto investícii úrad zohľadňoval preukázanú potrebu vlastných investičných prostriedkov nevyhnutných na poskytovanie finančných prostriedkov najmä z fondov EÚ. Celkový majetok vodárenských spoločností v obstarávacej cene a z neho hodnotu majetku vybudovaného z dotácií v rokoch 2010–2012 zobrazuje nasledovný graf.

Vývoj VH majetku a dotácií - verejné vodovody (v tis. €)

Vývoj VH majetku a dotácií - verejné kanalizácie a ČOV (v tis. €)

Využitie kapacít vodárenského majetku

Z podkladov o celkovej projektovanej kapacite a skutočne využívanej kapacite vodárenského majetku, ktorý bol prevádzkovaný jednotlivými vodárenskými spoločnosťami (VS) v roku 2012 po vyhodnotení možno konštatovať, že priemerné využitie verejných vodovodov predstavuje 92 % s nárastom 2 % oproti roku 2010. Podpriemerné využitie kapacít je len v troch VS. Využitie čistiarní odpadových vôd (ČOV) v priemere predstavuje len 76 %, pokles oproti roku 2010 o 2 %. Pod priemerom sú využívané ČOV až v siedmich VS. Nižšie využitie kapacít i jeho pokles súvisí s budovaním nových čistiarní odpadových vôd, ktoré v súčasnosti však ešte nie sú dostatočné využívané, a to aj z dôvodu, že domácnosti (producenti) sa i napriek zákonnej povinnosti nie sú ochotní pripájať na vybudované verejné kanalizácie v obciach. Úrad preto prijal regulačné opatrenie, ktoré by malo nútiť vodárenské spoločnosti zabezpečiť maximálne využívanie nových sietí a ČOV, kedy v prípade menej ako 100 %, resp. klesajúceho využitia kapacít sa adekvátne znižuje cena.

Vývoj ukazovateľov za regulované činnosti vo vodárenských spoločnostiach

Pitná voda	2010	2011	2012	zmena 2012/2011	%
Tržby z reg. činnosti v tis. €	186 632	187 891	197 061	9 170	5
Oprávnené náklady v tis. €	187 247	187 855	193 709	5 854	3
z toho opravy VH majetku	28 719	26 842	30 457	3 615	13
VH majetok v tis. €	1 460 161	1 564 774	1 624 715	59 942	4
z dotácií v tis. €	119 179	178 613	188 929	10 316	6
Množstvo vody tis.m^3	201 470	196 929	197 336	406	0,2
Využitie kapacít VH majetku	90%	92%	92%	0	0

Odpadová voda	2010	2011	2012	zmena 2012/2011	%
Tržby z reg. činnosti v tis. €	164 199	170 795	178 648	7 853	5
Oprávnené náklady v tis. €	165 177	164 463	167 643	3 180	2
z toho opravy VH majetku	14 613	14 438	16 507	2 069	14
VH majetok v tis. €	1 775 173	1 809 377	1 901 922	92 545	5
z dotácií v tis. €	420 625	480 616	535 348	54 733	11
Množstvo vody tis.m^3	197 693	195 544	198 007	2 463	1,3
Využitie kapacít VH majetku	80%	76%	76%	0	0

Štandardy kvality vo vodárenstve

Vodárenstvo	Dodávka pitnej vody	Odvádzanie odp. vody
Počet doručených vyhodnotení	38	36
Počet zaznamenaných udalostí	50 779	37 056
Počet zaznamenaných udalostí s porušeným štandardom kvality	1 046	466
Podiel udalostí s porušeným štand. kvality k zaznamenaným udalostiam	2,06 %	1,26 %

IV.2. Poskytovanie vodohospodárskych služieb

V oblasti poskytovania vodohospodárskych služieb podľa platnej legislatívy podlieha cenovej regulácii odber povrchovej vody a odber energetickej vody z vodných tokov a využívanie hydroenergetického potenciálu vodných tokov.

Prvoradým cieľom v tejto oblasti je optimalizovať ceny vodohospodárskych služieb na základe vývoja nevyhnutných oprávnených nákladov na zabezpečenie regulovaných činností a vývoja množstva dodávanej mechanickej energie a vody odoberanej z vodných tokov.

Dominantným regulovaným subjektom s monopolným postavením vykonávajúcim regulované činnosti v tejto oblasti je Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., Banská Štiavnica.

Aj v tomto regulačnom období sa používa nákladová metóda, ktorá zohľadňuje skutočné oprávnené náklady a primeranú mieru zisku stanovenú maximálne do výšky 5 % oprávnených nákladov.

V prvých dvoch rokoch regulačného obdobia 2012–2013 úrad stanovil na základe výpočtu maximálne ceny. V nadväznosti na nový zákon o regulácii (§ 12 ods. 8 zákona č. 250/2012 Z. z.) nastane zmena v spôsobe vykonávania cenovej regulácie, pôjde o určenie spôsobu výpočtu pevnej ceny.

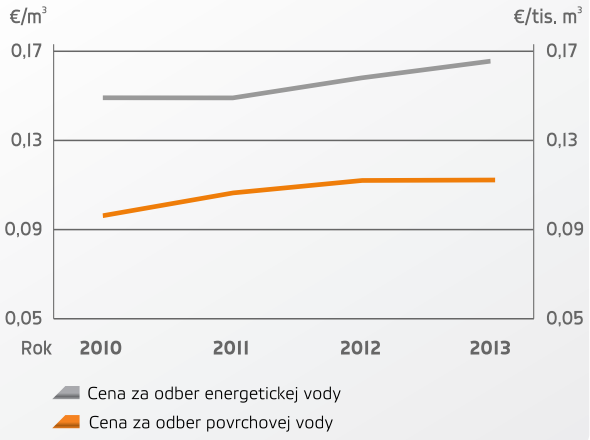
V roku 2013 maximálna cena za odber povrchovej vody z vodného toku pre regulovaný subjekt Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., Banská Štiavnica sa nezmenila. Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku vzrástla oproti roku 2012 vo výške

inflácie o 2,46 %, pričom sa uplatňujú rozdielne maximálne ceny pre jednotlivé skupiny využívateľov hydroenergetického potenciálu podľa inštalovaného výkonu vodných elektrární. Maximálna cena za odber energetickej vody z vodného toku medziročne vzrástla o 5,0 %.

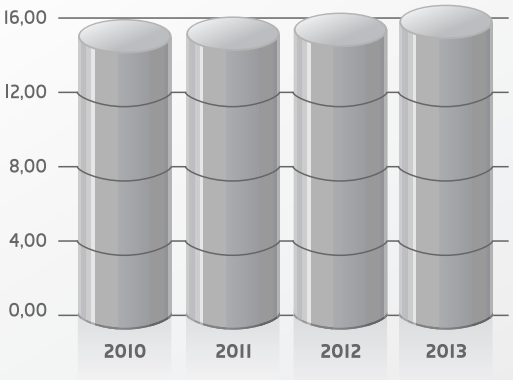
Ceny za poskytovanie vodohospodárskych služieb (bez DPH)

	2010	2011	2012	2013
Cena za odber povrchovej vody za m^3	0,0963	1,1059	0,1122	0,1122
Priem. cena za využívanie hydroenergetického potenciálu za 1 MWh	14,9674	15,1021	15,3770	15,7552
Cena za odber energetickej vody za tis. m^3	0,1492	0,1492	0,1580	0,1659

Vývoj ceny za odbery vody (bez DPH)

Priemerná cena za využívanie hydroenergetického potenciálu v €/MWh (bez DPH)

V. Povolenia na podnikanie v sieťových odvetviach

Úrad vo vecnej regulácii rozhoduje okrem iného aj o vydaní, zmene a zrušení povolenia na vykonávanie regulovaných činností. Podnikať v regulovaných činnostiach v elektroenergetike a plynárenstve môžu právnické a fyzické osoby len na základe povolenia vydaného podľa zákona o energetike.

V roku 2012 úrad vydal spolu 45 nových povolení v regulovaných činnostiach, z ktorých polovicu tvorili povolenia len na dodávku elektriny a plynu. Zákon o energetike zmenil podmienky na vydanie povolenia na podnikanie pre osoby, ktoré vykonávajú len činnosť dodávky elektriny alebo dodávky plynu. Na tieto osoby sa nevzťahuje povinnosť určiť zodpovedného zástupcu. Úrad v tejto súvislosti vykonal zmeny v povoleniach na dodávku elektriny alebo plynu vydaných týmto osobám a vyňal z nich zodpovedného zástupcu. Tým sa výrazne zvýšil počet zmien v povoleniach oproti roku 2011. Táto zákonná úprava odstraňuje prípadnú diskrimináciu slovenských dodávateľov elektriny alebo plynu voči osobám, ktoré majú trvalý pobyt alebo sídlo na území štátu, ktorý je zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore a povolenie na dodávku elektriny alebo plynu môžu získať iba na základe dokladu o oprávnení dodávať elektrinu alebo plyn podľa práva štátu jej trvalého pobytu. V rámci týchto zmien, úrad z povolení vyňal aj vymedzenie územia, ktorým je Slovenská republika, vzhľadom na skutočnosť, že dodávateľ elektriny alebo plynu môže byť na základe povolenia vydaného úradom oprávnený podnikať aj v iných štátoch Dohody o Európskom hospodárskom priestore.

Prehľad podaných žiadostí a vydaných rozhodnutí v roku 2012

	nové povolenia	odňaté povolenia	zmeny povolení	prerušené konania	zastavené konania
elektroenergetika	31	9	203	31	14
plynárenstvo	13	1	93	9	9
pohonné látky a ropa	1		5	1	
celkom	**45**	**10**	**301**	**41**	**23**

Prehľad platných povolení v elektroenergetike podľa § 6 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 251/2012 Z. z.

výroba elektriny	5
prenos elektriny	1
distribúcia elektriny	4
výroba a dodávka elektriny	97
výroba, distribúcia a dodávka elektriny	27
distribúcia a dodávka elektriny	128
dodávka elektriny	155
organizovanie krátkodobého trhu s elektrinou	1
celkom	**418**

Prehľad platných povolení v plynárenstve podľa § 6 ods. 2 písm. c) zákona č. 251/2012 Z. z.

výroba plynu	2
výroba plynu, dodávka plynu	1
preprava plynu	1
distribúcia plynu	5
distribúcia a dodávka plynu	42
výroba, distribúcia, uskladňovanie a dodávka plynu	2
uskladňovanie plynu	2
dodávka plynu	84
celkom	**140**

Prehľad platných povolení v energetike - oblasť pohonných látok a ropy

podľa § 6 ods. 2 písm. d), e), f) a g) zákona č. 251/2012 Z. z.

prevádzkovanie potrubí na prepravu pohonných látok	1
prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob	9
prevádzkovanie potrubí na prepravu ropy	2
prevádzkovanie zariadenia na rozvod skvapalneného plynného uhľovodíka	1
prevádzkovanie zariadenia na plnenie tlakových nádob a prevádzkovanie zariadenia na rozvod skvapalneného plynného uhľovodíka	1
celkom	**14**

Počet platných povolení len na dodávku elektriny a dodávku plynu

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011		2012	Spolu
							nové	*odňaté		
dodávka elektriny	39	27	21	24	23	18	16	28	15	155
dodávka plynu	12	16	10	6	10	17	15	14	12	84
celkom	**51**	**43**	**31**	**30**	**33**	**35**	**31**	**42**	**27**	**239**

* Podľa zákona č. 656/2004 Z.z. o energetike a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov boli držitelia osvedčení o odbornej spôsobilosti povinní najneskôr do 1. mája 2011 preukázať úradu odbornú spôsobilosť osvedčením vydaným Ministerstvom hospodárstva SR. Vzhľadom na nesplnenie tejto povinnosti, úrad v roku 2011 odňal povolenia na podnikanie v energetike 42 držiteľom povolení.

Potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti

Podnikať v energetike je možné aj na základe potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti, ktoré vydáva úrad.

Oznamovacia povinnosť sa vzťahuje na právnické a fyzické osoby, ktoré vykonávajú činnosti:

a) výroba a dodávka elektriny zariadeniami na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1MW vrátane,
b) výroba a dodávka plynu z biomasy,
c) výroba a dodávka plynu z bioplynu,
d) predaj stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel,
e) preprava vyťaženej ropy z miesta ťažby do miesta spracovania,
f) predaj skvapalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách,
g) predaj skvapalneného plynného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvapalneným plynným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel s výnimkou plnenia tlakových nádob,
h) preprava skvapalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách.

Od 1. septembra je súčasťou oznámenia o splnení oznamovacej povinnosti aj preukázanie vlastníckeho alebo nájomného vzťahu žiadateľa k energetickým – technickým

Prehľad vydaných potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti

Činnosti, na ktoré boli vydané potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti	**Počet vydaných potvrdení**					
	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**celkom**
Výroba a dodávka elektriny zariadeniami na výrobu elektriny s celkovým inštalovaným výkonom do 1MW vrátane:						
1. v malých vodných elektrárňach	30	46	62	18	20	176
2. v solárnych zariadeniach	5	26	234	725	514	1504
3. vo veterných elektrárňach		1			1	1
4. v zariadeniach na využitie bioplynu	4	5	12	23	25	69
5. v zariadeniach na využitie biomasy	2	5	4	8	1	20
6. v zariadeniach s výkonom do 1 MW	7	9	9	6	7	38
Výroba a dodávka plynu z biomasy		1	1			2
Predaj stlačeného zemného plynu určeného na pohon motorových vozidiel		1		2	2	3
Predaj skvapalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách	23	12	11	4	10	60
Predaj skvapalneného plynného uhľovodíka určeného na pohon motorových vozidiel vrátane plnenia nádrže motorového vozidla skvapalneným plynným uhľovodíkom určeným na pohon motorových vozidiel s výnimkou plnenia tlakových nádob	29	11	7	4	7	58
Preprava skvapalneného plynného uhľovodíka v tlakových nádobách	12	2	8	4	6	32
celkom	**112**	**119**	**348**	**794**	***593**	**1373**

zariadeniam. Doplnenie tohto ustanovenia pomohlo výrazným spôsobom sprehľadniť vzťah žiadateľa k energetickému zariadeniu, na ktorom chce podnikať.

Úrad v roku 2012 vydal 593 potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti. Z celkového počtu vydaných potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti v roku 2012 bolo vydaných 514 potvrdení na výrobu a dodávku elektriny v solárnych zariadeniach s inštalovaným výkonom do 1 MW. Pokles počtu vydaných potvrdení oproti roku 2011 bol spôsobený zmenou výšky podpory na takto vyrobenú elektrickú energiu. Od 01. 4. 2011 sa podpora doplatkom vzťahuje len na zariadenie s inštalovaným výkonom do 100 kW, ktoré je umiestnené na strešnej konštrukcii alebo obvodovom plášti jednej budovy spojenej so zemou pevným základom evidovanej v katastri nehnuteľnosti.

* V roku 2012 bolo vydaných ďalších 34 potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti z dôvodu zmien identifikačných údajov držiteľov potvrdení o splnení oznamovacej povinnosti a z dôvodu ukončenia vykonávania regulovanej činnosti.

Povolenia na podnikanie v tepelnej energetike

Podnikať v tepelnej energetike je možné taktiež len na základe povolenia, vydaného na predmet podnikania výrobu tepla, výrobu a rozvod tepla alebo na rozvod tepla. Úrad v roku 2012 vydal celkom 27 nových povolení v tepelnej energetike. V priebehu roka 2012 bolo vykonaných 149 zmien vo vydaných povoleniach, ktorých prevažná časť bola spôsobená zmenou v rozsahu technických zariadení prípadne zmenou identifikačných údajov držiteľa povolenia.

Prehľad podaných žiadostí a vydaných rozhodnutí v roku 2012

nové povolenia	27
zrušené povolenia	14
zmeny v povolení	149
prerušené konania	58
zastavené konania	1
celkom podaných žiadostí	**249**

Prehľad platných povolení v tepelnej energetike k 31. 12. 2012

výroba a rozvod tepla	312
výroba tepla	22
rozvod tepla	23
celkom	**357**

Štandardy bezpečnosti a spoľahlivosti, kvalita služieb a dodávok

Smernice č. 2009/72/ES a 2009/73/ES z 13. júla 2009 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a s plynom stanovili povinnosť regulačného orgánu monitorovať dodržiavanie pravidiel bezpečnosti a spoľahlivosti sústavy a siete a preverovať ich fungovanie v minulosti, ako aj stanovovať alebo schvaľovať normy a požiadavky na kvalitu služby a dodávky, prípadne prispievať k tomu spoločne s ostatnými príslušnými orgánmi. Transpozíciou uvedeného ustanovenia boli do národnej legislatívy implementované a do praxe zavedené štandardy kvality pre oblasť elektroenergetiky a plynárenstva.

Úrad už štyri roky sleduje a vyhodnocuje dodržiavanie štandardov kvality na základe údajov z vyhodnotení štandardov kvality od regulovaných subjektov. Možno povedať, že regulované subjekty postupom času dodržiavaniu štandardov kvality viditeľne pripisujú čoraz väčšiu pozornosť. Úrad každoročne vykonáva kontrolu a na jej základe pokračuje v správnom konaní o uložení pokuty za nepredloženie vyhodnotení štandardov v stanovenej lehote.

Vo vyhláškach o cenovej regulácii elektriny od roku 2016 bude zavedený koeficient dosiahnutého plnenia štandardu kvality. Prostredníctvom tohto koeficientu sa dodržiavanie štandardov kvality zohľadní pri tvorbe ceny. Od 1. 1. 2013 budú zavedené kompenzačné platby, ktoré v prípade porušenia štandardu kvality regulovaný subjekt automaticky zaplatí zákazníkovi, ktorému vznikla ujma.

VI. Výkon kontroly v roku 2012

Podľa zákona č. 276/2001 Z. z. úrad vykonal v roku 2012 kontroly v 75 regulovaných subjektoch, z toho v 53 regulovaných subjektoch zistil nedodržanie zákonom ustanovených povinností. Kontroly vykonával na základe plánu kontrolnej činnosti, doručených podaní fyzických a právnických osôb a na základe operatívnych potrieb úradu. Kontrolovaným subjektom, u ktorých zistil porušenie zákona, ukladal opatrenia na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri vykonávaní kontrol a pokuty.

V uplynulom roku sa úrad upriamil najmä na kontrolu dodržiavania platných predpisov pre reguláciu v elektroenergetike a plynárenstve, kde preveroval predovšetkým dodávateľov elektriny a plynu pre odberateľov v domácnosti a vybavoval enormné množstvo podaní nespokojných odberateľov s alternatívnymi dodávateľmi elektriny a plynu.

Úrad svojimi kontrolnými aktivitami overoval súlad vykonávania regulovanej činnosti s povolením na podnikanie, dodržiavanie cenovej regulácie, tiež pravidiel trhu s elektrinou a plynom a prevádzkového poriadku prevádzkovateľa distribučnej sústavy a siete so zameraním na dodržiavanie procesu zmeny dodávateľa, ďalej na dodržiavanie štandardov kvality, vedenie oddelenej evidencie skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva, pravdivosť podkladov a informácii predkladaných úradu a tiež plnenie uložených opatrení na odstránenie a nápravu zistených nedostatkov, ak boli v predchádzajúcej kontrole uložené.

V subjektoch vykonávajúcich regulované činnosti v tepelnej energetike úrad overoval súlad vykonávania regulovanej činnosti s povolením na podnikanie, dodržiavanie cenovej regulácie po skončení trojročného regulačného obdobia a následného zúčtovania ceny za dodávku tepla, taktiež dodržiavanie štandardov kvality a plnenie uložených opatrení na odstránenie a nápravu zistených nedostatkov. Vo vodárenstve úrad kontroloval dodržiavanie cenovej regulácie, štandardov kvality a plnenie uložených opatrení na odstránenie a nápravu zistených nedostatkov.

Uvedené kontrolné aktivity boli realizované spätne, za obdobie rokov 2009 až 2012.

Prehľad kontrolných zistení

1. porušenie § 11 ods. 1 zákona č. 276/2001 Z. z. – nevykonávanie regulovanej činnosti na základe oznámenia alebo na základe a v rozsahu povolenia vydaného úradom 8 zistení v oblasti:
   - elektroenergetiky 8

2. porušenie § 13 ods. 2 písm. a) zákona č. 276/2001 Z. z. – nevykonávanie regulovanej činnosti v súlade so zákonom a osobitnými predpismi 44 zistení, z toho v oblasti:
   - elektroenergetiky 38
   - plynárenstva 5
   - tepelnej energetiky 1

3. porušenie § 13 ods. 2 písm. b) zákona č. 276/2001 Z. z. – nedodržanie určeného spôsobu cenovej regulácie a neuskutočňovanie dodávok tovaru a služieb v súlade so schválenými alebo určenými cenami 50 zistení, z toho v oblasti:
   - elektroenergetiky 28
   - plynárenstva 2
   - tepelnej energetiky 17
   - vodárenstva 3

4. porušenie § 13 ods. 2 písm. c) zákona č. 276/2001 Z. z. – nepredloženie návrhu na určenie ceny tovaru alebo služby, ktorých cena je regulovaná, spôsobom a v rozsahu podľa všeobecne záväzného predpisu vydaného úradom 10 zistení, z toho v oblasti:
   - elektroenergetiky 3
   - tepelnej energetiky 2
   - vodárenstva 5

5. porušenie § 13 ods. 2 písm. d) zákona č. 276/2001 Z. z. – nevedenie oddelenej evidencie skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva podľa osobitného predpisu vydaného úradom 7 zistení v oblasti:
   - elektroenergetiky 7

6. porušenie § 13 ods. 2 písm. g) zákona č. 276/2001 Z. z. – nedodržiavanie štandardov kvality dodávaného tovaru a poskytovanej služby ustanovených úradom a nepredkladanie úradu vyhodnotených štandardov kvality dodávaného tovaru a poskytovanej služby v rozsahu podľa všeobecne záväzného právneho predpisu vydaného úradom 21 zistení, z toho v oblasti:

- elektroenergetiky 12
- plynárenstva 1
- tepelnej energetiky 5
- vodárenstva 3

7. porušenie § 13 ods. 2 písm. h) zákona č. 276/2001 Z. z. – nevykonanie opatrenia uloženého úradom 1 zistenie v oblasti:
- elektroenergetiky 1

8. porušenie § 13 ods. 2 písm. i) zákona č. 276/2001 Z. z. – nedodržiavanie pravidiel pre fungovanie trhu s elektrinou a plynom 12 zistení v oblasti:
- elektroenergetiky 11
- plynárenstva 1

9. porušenie § 12a ods. 6 zákona č. 276/2001 Z. z. – nedodržanie prevádzkového poriadku účastníkmi trhu 2 zistenia v oblasti:
- elektroenergetiky 2

10. porušenie § 13 ods. 2 písm. p) zákona č. 276/2001 Z. z. – neposkytovanie potrebnej súčinnosti úradu pri výkone pôsobnosti úradu v lehotách určených úradom, najmä neposkytovanie požadovaných dokumentov, pravdivých podkladov a informácií 4 zistenia, z toho v oblasti:
- elektroenergetiky 2
- vodárenstva 2

11. porušenie § 13 ods. 2 písm. r) zákona č. 276/2001 Z. z. – nedodržanie povinností podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 309/2009 Z .z. v znení neskorších predpisov 1 zistenie v oblasti elektroenergetiky.

Kontrolnou činnosťou úrad v roku 2012 zistil porušenie zákona v 113 prípadoch pri vykonávaní regulovanej činnosti v oblasti elektroenergetiky, v 25 prípadoch v subjektoch vykonávajúcich regulovanú činnosť v tepelnej energetike, v 13 prípadoch v subjektoch vykonávajúcich regulované činnosti vo vodárenstve a v 9 prípadoch v subjektoch vykonávajúcich regulované činnosti v plynárenstve.

V 75 regulovaných subjektoch, ktoré úrad prekontroloval, zistil 160 porušení zákona.

V oblasti tepelnej energetiky úrad začal vykonávať kontroly až v druhom polroku 2012, pretože dodávatelia tepla mali povinnosť zúčtovať ceny za dodávku tepla po skončení trojročného regulačného obdobia r. 2009 až 2011 v marci, resp. v apríli 2012.

Opatrenia na odstránenie nedostatkov

Na odstránenie a nápravu nedostatkov zistených pri vykonávaní kontroly úrad uložil celkom 145 opatrení, z toho v oblasti:
- elektroenergetiky 99 opatrení,
- plynárenstva 8 opatrení,
- tepelnej energetiky 25 opatrení,
- vodárenstva 13 opatrení.

Úrad uložil regulovaným subjektom vrátiť odberateľom elektriny, tepla a vody finančné prostriedky, ktoré predstavovali rozdiel medzi uplatnenou cenou a cenou, ktorá mala byť uplatnená podľa platných predpisov

v celkovej výške	59 832,67 €
z toho:	
- odberateľom elektriny	70,27 €
- odberateľom vody	2 723,13 €
- odberateľom tepla	57 039,27 €
z toho vo:	
▪ variabilnej zložke maximálnej ceny	12 720,90 €
▪ fixnej zložke maximálnej ceny	44 318,37 €

Pokuty za porušenie zákona uložené na I. stupni správneho konania

Odbor kontroly ako vecne príslušný správny orgán podľa § 5 zákona č. 71/1967 Z. z. o správnom konaní rozhoduje na I. stupni správneho konania vo veciach porušenia povinností vyplývajúcich zo zákona o regulácii a osobitných predpisov.

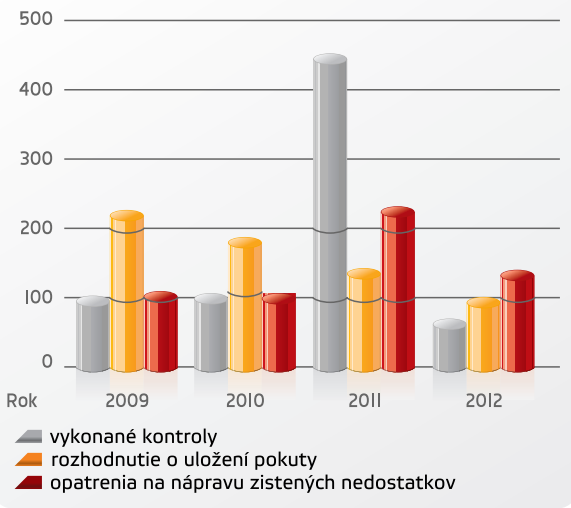
Rozhodnutia o uložení pokuty na I. stupni správneho konania

Rozhodnutia	Počet	Suma
Vydané	104	174 850 €
Právoplatné	86	144 750 €

V roku 2012 prvostupňový správny orgán rozhodoval o uložení pokuty za nedodržanie povinností uvedených v § 13 ods. 2 zákona č. 276/2001 Z. z. buď na základe záverov vykonaných kontrol alebo na základe zistení úradu o nesplnení povinnosti predložiť úradu zákonom ustanovené dokumenty na schválenie, prípadne predložiť úradu v určenej lehote požadované podklady a informácie. Pokuty ukladal podľa § 16 zákona č. 276/2001 Z. z. Správne konanie na I. stupni bolo začaté voči 110 subjektom, pričom 6 začatých konaní prešlo do nasledujúceho roku. Zo 104 vydaných rozhodnutí o uložení pokuty na prvom stupni správneho konania sa subjekty proti 11 rozhodnutiam o uložení pokuty odvolali.

Prehľad o počte vykonaných kontrol, uložených pokút a opatrení v rokoch 2009–2012

	2009	2010	2011	2012
Vykonané kontroly	109	111	454	75
Rozhodnutia o uložení pokuty	229	191	147	104
Opatrenia na nápravu zistených nedostatkov	113	120	234	145

Podnety, sťažnosti

Úrad v roku 2012 venoval mimoriadnu pozornosť vybavovaniu podnetov a sťažností fyzických a právnických osôb (ďalej len „podanie"), ktorých bolo na úrad doručené enormné množstvo. Ich počet narástol viac ako štvornásobne, oproti rokom predchádzajúcim. Tento nárast bol spôsobený rozširovaním sa liberalizácie trhu s elektrinou a plynom. Tradiční dodávatelia elektriny alebo plynu začali ponúkať a dodávať opačnú komoditu a na trhu s elektrinou a plynom začalo pôsobiť konanie alternatívnych dodávateľov. V niektorých prípadoch dodávku elektriny a plynu začali vykonávať dodávatelia s nedostatočnými znalosťami príslušných právnych predpisov v sieťových odvetviach, čo sa prejavilo najmä s porušovaním predpisov pri zmene dodávateľa. Niektorí z nich získavali svojich odberateľov agresívnymi formami náboru, bez korektnej komunikácie s nimi, bez dostatočného množstva kontaktných miest pre odberateľov, bez dostatočného množstva kvalifikovaného personálu. Objavil sa i dodávateľ elektriny a plynu bez dostatočného prevádzkového kapitálu a zadržiaval finančné prostriedky odberateľov vzniknuté z preplatkov značnú časť roka.

Na základe týchto skutočností sa na úrad obracali aj odberatelia, najmä zo segmentu domácnosti, ktorých dodávateľ síce nepochybil, ale potrebovali získať istotu. Úrad vybavoval doručené podania formou odborných stanovísk, ale aj výkonom kontrol s následným vyvodením právnych dôsledkov voči subjektom, ktoré porušili zákon.

Ďalej úrad riešil podania na fakturáciu elektriny a plynu. Boli to pochybnosti o správnosti jednotlivých zložiek ceny, problémy súvisiace so zmenou dodávateľa, zmenou odberateľa na existujúcom odbernom mieste, ale aj problémy s prepočtom spotreby elektriny alebo plynu pri poruche meradla, kde dodávateľ fakturoval prepočítanú spotrebu podľa typového diagramu za obdobie od posledného fyzického odpočtu, niekedy aj za tri roky, čo bolo pri úspornom správaní sa odberateľa pre neho nevýhodné.

V oblasti tepelnej energetiky úrad riešil podania zamerané na uplatnenie ceny tepla po skončení trojročného regulačného obdobia.

V záujme ochrany spotrebiteľa prednostne vykonával kontroly na základe podaní, vypracovával odborné stano-

viská a komunikoval osobne aj telefonicky s týmito fyzickými a právnickými osobami.

Do povedomia odberateľov sa dostali vyhlášky úradu o štandardoch kvality dodávaných tovarov a služieb. Odberatelia sa obracali na úrad s požiadavkou najmä na preverenie dodržiavania lehôt na preverenie vyúčtovania platby za dodávku elektriny, plynu, tepla a vody.

Z hľadiska sledovania obsahu podaní odberatelia poukazovali na problémy s dodržiavaním

- pravidiel trhu s elektrinou v 130 prípadoch
  z toho na: zmenu dodávateľa 104 podaní,
  prevádzkový poriadok 17 podaní,
  náležitosti faktúry 9 podaní,
- pravidiel trhu s plynom v 79 prípadoch
  z toho na: zmenu dodávateľa 50 podaní,
  prevádzkový poriadok 22 podaní,
  náležitosti faktúry 7 podaní,
- regulovanej ceny v elektroenergetike v 47 prípadoch a v plynárenstve v 11 prípadoch ,
- štandardov kvality v elektroenergetike v 20 prípadoch a v plynárenstve v 11 prípadoch ,
- na skutočnosti nepatriace do pôsobnosti úradu v elektroenergetike v 251 prípadoch a v plynárenstve v 71 prípadoch.

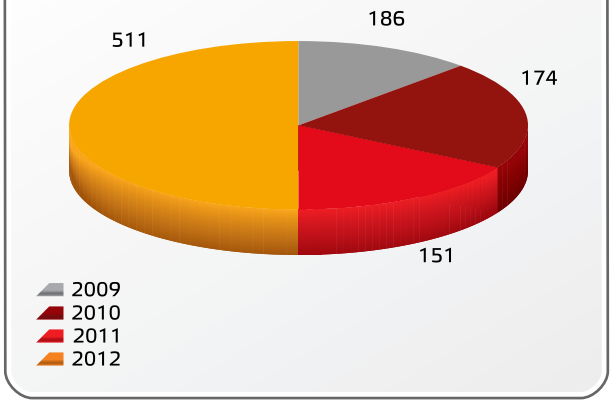
Na kontrolu bolo doručených 511 podaní fyzických a právnických osôb celkom, z toho 390 podaní bolo vybavených a 83 podaní bolo čiastočne vybavených, tzn., že budú definitívne vybavené po ukončení kontrol, resp. po ukončení správneho konania. Vybavovanie 38 podaní prešlo do nasledujúceho roka.

V súvislosti s vybavovaním podaní bolo fyzickým a právnickým osobám zaslaných 1 202 odborných stanovísk.

V roku 2012 úrad zameral svoju kontrolnú činnosť na obnoviteľné zdroje energií, ktoré cez tarifu za prevádzkovanie systému výrazne ovplyvňujú koncovú cenu elektriny. Počas trojmesačnej kontrolnej akcie, na ktorej spolupracoval aj so súdnymi znalcami, úrad skontroloval 1 217 obnoviteľných zdrojov energií a zistil viac ako 200 porušení zákona. Porušenia boli administratívneho charakteru, ale aj závažného charakteru. Z tých závažných úrad:

- v 69 prípadoch pristúpil k správnemu konaniu za porušenie zákona,

Počet odborných stanovísk zaslaných fyzickým a právnickým osobám v súvislosti s vybavovaním podaní

- 56 prípadov postúpil orgánom činným v trestnom konaní,
- 13 prípadov postúpil na daňový úrad,
- 2 prípady na Slovenskú obchodnú inšpekciu,
- približne 100 prípadov postúpil na Generálnu prokuratúru SR.

VII. Riešenie sporov

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví rozhodoval v roku 2012 jeden spor, a to spor podľa článku 37(11) Smernice 2009/72/ECmedzi navrhovateľom ZSE Distribúcia, a.s., ktorý je prevádzkovateľom distribučnej sústavy a odporcom SLOVNAFT, a.s. o povinnosti zaplatiť cenu za pripojenie do distribučnej sústavy za zvýšenie maximálnej distribučnej kapacity zariadenia na výrobu elektriny. Sporové konanie bolo úradom zastavené rozhodnutím č. 0016/2012/E-ZK zo dňa 27. 12. 2012. V súčasnosti vo veci prebieha odvolacie konanie na súde.

VIII. Vybavovanie žiadostí podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v roku 2012

Úrad riešil v roku 2012 celkom 29 žiadostí o sprístupnenie informácií (ďalej len „žiadosť"), z ktorých 23 vybavil tak, že požadované informácie sprístupnil, v 3 prípadoch žiadateľovi nevyhovel a 3 žiadosti odložil.

Z celkového počtu vybavených žiadostí sa 10 žiadosti týkali informácií o cenách energií a o podkladoch k návrhom cien, v 4 prípadoch požiadali o zoznam výrobcov elektriny z obnoviteľných zdrojov energie, v 3 prípadoch žiadatelia žiadali informáciu o činnosti a pôsobnosti úradu. Žiadatelia taktiež žiadali informácie aj o platnosti a záväznosti výnosov úradu, informácie o platnosti a záväznosti predpisov. K medziročnému poklesu žiadostí došlo najmä v žiadostiach o sprístupnenie cien energií a o povoleniach na podnikanie v energetických odvetviach. Pokles počtu žiadostí úrad pripisuje podrobnému zverejňovaniu týchto informácií na webovom sídle úradu.